

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Інститут Електроенергетики

Електротехнічний факультет

Кафедра перекладу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеня магістр

студента Баранова І.С.

академічної групи 035м-22-1

спеціальності 035 Філологія

спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

на тему: «Англійські неологізми сфери інформаційних технологій та інновацій та особливості їх перекладу українською мовою»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Висоцька Т.М.	95	відмінно	
Рецензент	Нестерова О.Ю.	95	відмінно	
Нормоконтролер	Кабаченко І.Л.	95	відмінно	

Дніпро
2023

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
перекладу

_____ Висоцька Т.М.
(підпис) (прізвище, ініціали)

«_____» _____ 2023 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеня магістр**

студенту Барановій І.С. академічної групи _____ 035м-22-1
(прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 035 Філологія

спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»

на тему: «Англійські неологізми сфери інформаційних технологій та інновацій та
особливості їх перекладу українською мовою»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» № 1372-с від 13.11.2023 р.

Розділ	Зміст	Термін виконання
Розділ 1	<i>Визначити поняття «неологізм». Розглянути основні способи творення неологізмів. Виявити труднощі, які виникають при їх перекладі,</i>	08.10.23.
Розділ 2	<i>Визначити структурні та логіко-семантичні особливості неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій. Продемонструвати способи подолання труднощів при їх перекладі.</i>	30.11.23.

Завдання видано _____

(підпис керівника)

_____ Висоцька Т.М.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 01.09.2023

Дата подання до екзаменаційної комісії 08.12.2023

Прийнято до виконання _____

(підпис студента)

_____ Баранова І.С.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 57 с., 75 джерел.

Об'єкт дослідження: англійські неологізми сфери інформаційних технологій та інновацій.

Предмет дослідження: особливості перекладу неологізмів інформаційних технологій та інновацій українською мовою.

Мета кваліфікаційної роботи: продемонструвати способи подолання труднощів, які виникають у процесі перекладу неологізмів.

Ціль дослідження: дослідити та класифікувати неологізми сфери інформаційних технологій та інновацій, проаналізувати особливості та труднощі їх перекладу.

Методи дослідження: описовий та структурний, що сприяють демонстрації характерних аспектів утворення неологізмів.

У теоретичній частині досліджуються поняття неологізм і неологія, теоретичний аспект. Виділені причини виникнення неологізмів, історія розвитку цього явища, проблеми сучасної неології, способи утворення неологізмів та труднощі, які можуть виникнути у процесі їх перекладу.

У практичній частині розглядаються неологізми сфери інформаційних технологій та інновацій та стратегії їх перекладу.

Теоретична новизна роботи полягає у комплексному дослідженні явища неології, процесів неологізації, розумінні проблем та особливостей, які виникають у процесі перекладу.

Практичне значення дослідження полягає в аналізі неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій та пошуку стратегій для їх перекладу.

Ключові слова: НЕОЛОГІЗМ, НЕОЛОГІЯ, СПОСОБИ УТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ, ТРАНСФОРМАЦІЇ.

SUMMARY

Qualification paper: 57 p., 75 sources.

The object of the research is English neologisms in the field of Information Technology and Innovations.

The subject of research is the peculiarities of translation of neologisms of information technologies and innovations into Ukrainian.

The purpose of the study is to demonstrate ways to overcome the difficulties that arise in the process of translating neologisms.

The main methods of the research are descriptive and comparative to compare English-language units and their Ukrainian-language equivalents.

The foreword describes the state of the problem, the tasks which are to be solved to achieve the purpose of the research.

The theoretical section presents the concept of neologisms and the difficulties that may arise in the process of their translation.

The practical section deals with neologisms in the field of information technology and innovation and strategies for their translation.

The novelty of the diploma research is explained by a comprehensive study of the phenomenon of neology, neologisation processes, understanding of the problems and peculiarities that arise in the translation process.

The practical significance of the study is determined by the analysis of neologisms in the field of Information Technologies and innovations and the search for strategies for their translation.

Keywords: NEOLOGISM, NEOLOGY, NEOLOGISMS' WORD-BUILDING, TRANSFORMATIONS.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ	8
1.1. Визначення поняття неологізм та основні проблеми сучасної неології.....	8
1.2. Способи утворення неологізмів.....	15
1.3.Труднощі та особливості перекладу неологізмів.....	25
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ СФЕРИ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	33
2.1. Аналіз термінів обраної сфери.....	33
2.2.Стратегії перекладу неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій.....	39
Висновки до розділу 2	47
ВИСНОВКИ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТКИ	58

ВСТУП

Мова, як система засобів комунікації, постійно розвивається та адаптується до нових вимог суспільства, технологій та культурних контекстів. Одним із важливих аспектів цього розвитку є поява та використання нових слів і виразів, які ми називаємо неологізмами. Неологізми є необхідними для вираження сучасних концепцій, ідей та реалій, а також для опису нових технологій та соціокультурних явищ.

У контексті мовознавства та перекладознавства проблема перекладу неологізмів стає особливо актуальною. Перекладачі повинні знайти ефективні стратегії та методи для передачі нових слів та виразів з однієї мови в іншу, зберігаючи при цьому їхню семантику та структуру. Це завдання вимагає від перекладача не лише глибокого розуміння мови-джерела, але і відкритості до інновацій та креативності в процесі перекладу.

Дослідження неологізмів та їхнього перекладу є особливо актуальним у сучасному світі, де зростає потреба в розумінні та використанні нових слів і виразів, що відображають технологічний, науковий, культурний та соціальний прогрес.

Специфіка перекладу неологізмів полягає у тому, що ці слова часто не мають аналогів у цільовій мові, і перекладачам доводиться вирішувати, як передати їхнє значення та відтінки в іншій мові. Це може бути складним завданням, оскільки неологізми можуть мати унікальну семантику та контекстуальне вживання. Викладене свідчить про **актуальність** обраної теми дослідження.

Об'єктом дослідження постали англійські неологізми сфери інформаційних технологій та інновацій.

Його предметом – особливості їх перекладу українською мовою.

Мета дослідження – дослідити труднощі та особливості, які виникають при перекладі неологізмів, та продемонструвати стратегії для їх належної передачі в українській мові.

Завдання, що здатні реалізувати поставлену мету, полягають у такому:

- 1) дослідити проблеми сучасної неології та визначити ключове поняття дослідження – «неологізм»;

- 2) створити вибірку неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій;
- 3) визначити способи їх творення;
- 4) виділити труднощі та особливості перекладу неологізмів обраної сфери;
- 5) продемонструвати способи подолання труднощів, які виникають у процесі перекладу досліджуваних одиниць.

Методи та прийоми дослідження. Основними методами дослідження є описовий та структурний, що сприяють демонстрації характерних аспектів утворення неологізмів. Для визначення форм трансформації номінативних одиниць використовувалась методика дистрибутивного аналізу. Зіставний метод використано для зіставлення англійських одиниць та їх українськомовних еквівалентів.

Матеріалом було обрано неологізми, що функціонують у найбільш розвиненій сьогоднішній сфері: сфері ІТ та інновацій. Джерелом досліджуваного матеріалу стали сучасні видання, інтернет-словники, статті працівників сфери ІТ.

Структура дослідження. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатка.

Апробація роботи. Основні практичні результати роботи викладено на I Міжнародній науково-практичній конференції студентів та молодих учених «Наука в епоху соціокультурних змін: реалії та перспективи» (Дніпро, НТУ «ДП», 2023) та на IX Всеукраїнській науково-практичній інтернет - конференції «Іноземні мови XXI століття: професійні комунікації та діалог культур» (Кривий Ріг, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2023).

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

1.1. Визначення поняття неологізм та основні проблеми сучасної неології

Мова – це явище, яке постійно змінюється та доповнюється. Старі слова зникають, замість них утворюються нові, притаманні конкретній групі людей, країні чи сфері діяльності. Деякі неологізми стають широко визнаними та входять у повсякденну мову, тоді як інші залишаються нішевыми або з часом забуваються. За думкою Віолети Нечипоренко, мова – це рухома система, динамічність якої обумовлено тісним зв'язком між мовою і суспільством. Фактори, що впливають на зміни у мові, можуть бути як лінгвістичними (внутрішніми), так і екстралінгвістичними (зовнішніми). Фундаментальними компонентами системи мови є її лексикон та граматична структура. Якщо остання є більш стійкою щодо дії зовнішніх факторів, то лексика є найчутливішою підсистемою мови, яка оперативно реагує на зміни, що відбуваються в суспільстві [48].

Мова – це ефективний інструмент для вираження думок, інформації та спілкування. Щодня з'являються нові пристрої, програми, соціальні мережі, технологічні концепції та, як наслідок, нові слова.

Нові слова можуть виникати як шлях для мови адаптуватися до змін у суспільстві та відображати нові реалії. Це допомагає мові залишатися живою та актуальною відповідно до поточних потреб і комунікаційних звичаїв.

Саме поява нових слів і необхідність їх занотувати стали причиною створення неології, науки про неологізми.

Неологією називають галузь науки, яка займається вивченням неологізмів і до сфери якої входить відкриття нових слів та їх значень, дослідження причин їх створення та вивчення способів їх утворення. Основні аспекти неології включають у себе джерела та механізми утворення нових слів, їхню функцію в мові, процеси їх поширення та прийняття в мовному співтоваристві. Неологія слідкує за утворенням слів із фонетичної, синтаксичної та морфологічної точки зору.

Сучасна англійська неологія знаходить своє відображення у двох основних напрямках дослідження:

- 1) вивчення специфіки мовних оновлень;
- 2) виявлення та вивчення питань, пов'язаних з лексикографією неологізмів.

Виявлення специфіки мовних одиниць відбувається в межах сучасного мейнстріму номіналізації, що розвивається як теорія, спрямована на пояснення того, як у мові називаються певні поняття.

Зарубіжні лексикографи, автори словників англійських неологізмів, не лише фіксують усі неологізми, описують їхні лексичні значення, граматичний статус та спосіб творення, але й за можливості пояснюють їхній концептуальний зміст у суспільному та культурному житті народу або нового напрямку в технічній сфері. Також перед ними постає задача зафіксувати дату появи терміна, оскільки називатися неологізмом він може лише певний проміжок часу.

Виникнення неологізмів обумовлене зовнішньомовними факторами, такими як постійний прогрес у суспільстві, розвиток техніки та технологій, і поява нових явищ, які потребують відображення у мові. Також воно пов'язане з внутрішніми потребами мови, зокрема з ефективністю використання мовних засобів. Процес створення нових слів є постійним і присутнім в усіх галузях науки та суспільства, і тому він є об'єктом дослідження багатьох мовознавців [19,23]. Неологізми відіграють значущу роль у процесі еволюції мови, відображаючи зміни в природі людського спілкування та адаптацію мови до потреб і інновацій суспільства.

Неологізм (від грецького *néo-*, що означає «новий» і *logos*, що означає «слово, висловлювання») - це термін, який увійшов у загальний вжиток, але ще не був повністю прийнятий в основну мову. Неологізми з'являються внаслідок розвитку суспільного життя, культури чи науки і зазвичай безпосередньо пов'язані з певною епохою.

Гладка В. вважає, що при визначенні терміна «неологізм» слід враховувати не лише зовнішні фактори, що впливають на виникнення нових слів, але й внутрішньомовні процеси. Серед них – розширення та звуження значень, метафоризація і метонімізація, а також нашарування різних конотативних

і стилістичних відтінків на основне узуальне значення слова. Ці внутрішньомовні процеси призводять до формування неолексем, включаючи не лише нові слова для позначення нових реалій, але й слова, що використовуються з новим значенням з різними комунікативними метою [11].

У свою чергу О. Дзюбіна зазначає, що визначення терміна «неологізм» залишається проблематичним, зокрема у визначенні тривалості перебування слів у «статусі новоутворень», яка є суб'єктивною. Сучасні дослідження неології спрямовані на визначення типології нових слів. Однак для ефективної систематизації необхідно конкретизувати та уточнити саме поняття «неологізм», що загалом визначається як нове слово, інновація чи новотвір [14,15].

З. Циганкова у своїй роботі «До питання про визначення поняття «неологізм» говорить про те, що всі нові явища в мові є результатом динаміки мовної системи, що невід'ємно властива будь-якій живій мові та свідчить про її загальний поступальний рух. Усі інновації виникають природно в процесі мовленнєвого спілкування; саме у таких умовах явища мови починають використовуватися у формах і функціях, які раніше не були типовими. Таким чином, мова не тільки породжує мовлення, але й поповнюється за його рахунок [67].

Наразі неологізми є найбільшою проблемою нелітературного та професійного перекладача. У техніці постійно створюються нові об'єкти та процеси. Засоби масової інформації постійно дивують нас новими ідеями. У загальноживану мову потрапляють терміни з суспільних наук, сленг, діалектизми, запозичені слова. Вважається, що кожна мова щорічно поповнюється 3000 нових слів, але насправді неологізми не піддаються точному підрахунку, оскільки багато з них є недовговічними, авторськими творіннями, наявними лише в певному творі. Іншими словами, неологізми - це нові слова, словосполучення або стійкі вирази, які з'являються в мові внаслідок розвитку суспільного життя, культури, науки і техніки.

Неологізмами також вважаються нові значення вже існуючих слів. Проблема перекладу нових слів посідає одне з перших місць у списку труднощів, з якими стикаються перекладачі, тому що такі слова нелегко знайти не тільки у звичайних словниках, а й у найновіших спеціалізованих словниках.

О.Косович у своїй статті «До питання про суть неологізму в сучасній лінгвістиці» зазначає, що розбіжність в трактуванні терміна «неологізм» пояснюється встановленням різних критеріїв для його характеристики. Висловлення В. Г. Гака з кінця 70-х років минулого століття, що термін «неологізм» «не є визначений з відповідною чіткістю», залишається актуальним й сьогодні, навіть при збільшенні обсягу досліджень у галузі неології. Одна з причин полягає в тому, що кожен дослідник розглядає нові слова зі свого погляду, виносить на передній план ті критерії, які відображають його особисті погляди. Звідси й різноманіття поглядів на неологізми та їхню природу [33].

По-перше, визначення залежить від того, що мовні реалізації неології, тобто «неологізми», по-різному сприймаються мовцями: одні вважають певне явище неологізмом, інші – новоутворенням або гапаксом, тобто словом, згаданим десь одноразово, а треті – лексикалізованим словом.

Неологізм зазвичай визначається як нова лексема чи словосполучення, що входить до мови, або нове значення, яке набуває вже існуюча лексема чи словосполучення у мові; проте неологізми не завжди так легко визначити, бо не зрозуміло, коли неологізм перестає бути неологізмом. Однозначної відповіді на це питання немає, адже, залежно від лексикологів та лексикографів, відповідь може бути різною: це може бути до того, як лексему чи словосполучення офіційно зафіксують у словниках, або ж тоді, коли вона вже наявна в словнику. Але якщо ми обираємо останній варіант, то можемо стикнутися з питанням як довго неологізм залишається неологізмом. Неологізм перестає бути неологізмом, коли його перестають сприймати як такий, тобто коли новизна, що супроводжує його, більше не сприймається носіями даної мови – хоча різні носії можуть мати не однакове сприйняття, а різні лінгвісти неоднакові думки щодо цього питання.

У своїй статті «What's a Neologism in the English Language?» («Що таке неологізм в англійській мові?») Річард Нордквіст описує неологізм як новостворене слово або словосполучення, яке ще не увійшло в загальний вжиток і якому не більше двадцяти років [74].

Причини та мотивації створення неологізмів також можуть бути різними, що

пояснює складність чіткого розмежування понять: неологізм створюється або для заповнення лексичної прогалини (новий об'єкт, нове поняття винайдено або відкрито і потребує назви), або для уточнення існуючого поняття (явище, яке, можливо, часто супроводжується невеликим семантичним зсувом), а також через бажання погратися з мовою (гумор, відчуття групової приналежності тощо). Неологізми в стандартній англійській мові здебільшого зустрічаються в підлітковому мовленні, оскільки вони пов'язані з критеріями покоління і оскільки їх основною мотивацією не є заповнення лексичної прогалини. Слід відрізнити їх від неологізмів в англійській мові для спеціалізованих цілей, які пов'язані з появою нових понять, нових дисциплін, що потребують нової термінології або лексики.

Багато дослідників займалися вирішенням проблем, пов'язаних із розширенням словникового запасу сучасної англійської мови, лексикографічною обробкою нових слів, перекладом новоутвореної лексики та встановленням її лексико-граматичного, семантичного та стилістичного статусу. Праці цих учених і їх творчі досягнення можуть бути корисними не лише для фахівців у галузі неології, але й для всіх, хто цікавиться розвитком словникового складу сучасної англійської мови в умовах динамічної синхронії та хто вивчає проблеми лінгвістичної ідентифікації нових лексичних утворень. Ці проблеми залишаються актуальними й нині. Можливість аналізу новоутвореної лексики, враховуючи досягнення когнітивно-дискурсивної парадигми в лінгвістиці, додає сучасній неології особливу перспективу. Це дозволяє не тільки пояснити шляхи унормування новоутвореної лексики, але й виявити причини її виникнення та визначити межі її вживання.

Новий термін, як правило, з'являється в результаті конфлікту між тенденціями розвитку мови та її збереженням. Мова загалом і словниковий склад зокрема повинні перебудовуватися і поповнюватися новими елементами, щоб ефективніше показувати, відтворювати та інтегрувати нові ідеї та концепції. Однак потреба в новому значенні в суспільстві не обов'язково є основним чинником народження нового терміна. Хоча нові слова й роблять значний внесок у поповнення мови, сучасна неологія стикається з низкою викликів і проблем.

Технології швидко розвиваються, що, як правило, призводить до створення

нових понять і термінології. Неологи повинні йти в ногу з цими змінами, щоб розробляти відповідні слова та фрази, а також встигати їх фіксувати. Такий швидкий темп може ускладнити стандартизацію використання мови, через що нові неологізми доволі складно впорядкувати, бо більшість з них втрачають свою актуальність і швидко зникають ще до того, як будуть занесені до словників.

Технологічні спільноти в різних галузях можуть розробляти власну термінологію та вигадувати корпоративні неологізми. Наприклад, терміни, що використовуються в комп'ютерних науках, можуть відрізнятися за значенням від термінів, що використовуються в медицині для подібних понять, наприклад, *кеш*. У комп'ютерних технологіях - це *набір тимчасових копій програмних файлів та спеціально відведене місце зберігання для оперативного доступу*, в той час як у медицині цей термін означає *склад різних фармацевтичних препаратів і ліків*. У розмовному стилі слово *кеш* вживається у значенні *готівка*, а також є скороченням від слова *кешбек* і позначає *частину грошей, які повертаються на рахунок під час акції або купівлі певної продукції*.

Перед неологами постає питання створення термінології, доступної для широкої аудиторії, та додавання до словника поняття, зрозумілого кожному. Таким чином, термін, що використовується серед фахівців вузької спеціалізації, не може бути доданий до словника загальноживаної лексики.

Стандартизація використання мови у світі технологій, що швидко змінюється, - це безперервний і динамічний процес, який вимагає адаптивності та глибокого розуміння як предмету, так і мовних нюансів. Неологізми відіграють важливу роль у сприянні ефективній комунікації та поширенню знань, оскільки допомагають подолати розрив між технічними експертами та широкою громадськістю, забезпечуючи розуміння та змістовне обговорення складних понять.

Щоденне використання інтернету та комунікація в соціальних мережах призвели до збільшення кількості неологізмів та їх швидкої зміни під впливом мемів, вірусного контенту та сторінок онлайн-спільнот. Різноманітні онлайн-спільноти, до яких належать форуми, чати та групи в соціальних мережах, створюють свою власну мову та термінологію для спрощення комунікації та більш швидкого розуміння

конкретного поняття. Наприклад, геймери, любителі мемів і технічно підковані люди можуть використовувати різні сленгові терміни, які відображають їхні інтереси й ідентичність в Інтернеті.

З технологічним та соціокультурним прогресом нові слова можуть виникати дуже швидко, а старі виходити з ужитку. Це може створювати труднощі для тих, хто не постійно оновлює свої знання мови. Молоді покоління часто перебувають в авангарді мовної еволюції. Вони створюють і популяризують нові терміни, які можуть спантеличити старші покоління, сприяючи розриву у використанні мови.

Однією з головних проблем неології в цифровому середовищі є той факт, що інтернет-сленг часто виходить за межі кордонів і мов, бо створює можливість для спілкування між людьми з різних країн. Це призводить до появи нових мовних впливів і запозичення слів. Через обмеження символів на платформах соціальних мереж і прагнення до стислості в повідомленнях, аббревіатури та акроніми є доволі поширеним явищем.

Наприклад, *LOL (laugh out loud)* – *гучно реготати*, яке використовувалося майже усіма, або *BRB (be right back)* – *зараз повернуся*, що часто використовується геймерами, стали загальноновизнаними скороченнями. Хоча багато користувачів розуміли значення цих понять, пояснити їх дослівно, розклавши на слова, більшість з них не могли.

Інтернет є однією з найсерйозніших проблем сучасної неології. З одного боку, він допомагає відслідкувати виникнення нових слів, галузь їх використання та приблизне значення. З іншого боку, нові слова можуть з'являтися і одразу використовуватися в різних сферах, що може викликати плутанину і непорозуміння.

Онлайн-комунікація може сприяти розмиванню меж між розмовною та писемною мовою, що впливає на стандарти написання та використання граматики. Деякі нові слова можуть мати негативний вплив на мовленнєву культуру, особливо якщо вони використовуються для вираження образливих або дискримінаційних ідей чи неполіткоректних термінів.

Отже, не весь інтернет-сленг є цінним або доречним для офіційного чи професійного спілкування. Тому перед лінгвістами у сфері неології постає завдання

врахувати можливі непорозуміння щодо культурних та вікових відмінностей і доречність використання сленгу при запозиченні з інших мов.

1.2. Способи утворення неологізмів

У статті «Особливості утворення та функціонування семантичних неологізмів англійської мови в сфері інтернет-комунікацій» О. Дзюбіна посилається на В. Заботкіну та Л. Компанцеву, відзначаючи, що основа семантичних інновацій полягає в необхідності створення нових найменувань для визначення нових об'єктів чи явищ. Цей спосіб словотворення особливо ефективний у науково-технічній сфері, зокрема в галузі високих технологій, де постійні вимоги до науково-технічного прогресу призводять до формування нового термінологічного словника для всіх галузей науки і техніки» [13].

У середньому, щорічно в англійській мові з'являється більше 800 нових слів, перевершуючи будь-яку іншу мову світу. Для англійських мовознавців це створює завдання не лише реєстрації нових слів, але і дослідження їх якостей, особливостей творення та функціонування. Українські мовознавці відповідно мають виклик правильно впроваджувати та перекладати ці слова. Процес соціалізації нової лексичної одиниці включає кілька етапів, таких як прийняття її суспільством і закріплення в мові. Починаючи з появи, неологізм зазвичай поширюється викладачами, вчителями, ЗМІ та інтернет-користувачами, а потім фіксується у друкованих або на електронних ресурсах. Наступним етапом є прийняття нового слова широкою аудиторією носіїв мови. Далі розпочинається процес лексикалізації, що передбачає навчання використання неологізмів у суспільстві та визначення умов та обмежень для їхнього вживання в різних контекстах. Таким чином, створюється лексична одиниця, яка включається до різних словників неологізмів.

Наразі англійська та українська мови активно поповнюються неологізмами. Ю.А. Зацний навіть говорить про «неологічний бум». Мовні одиниці, що виникають для позначення нових об'єктів та явищ, для відбиття нових понять, учений називає термінологічними неологізмам [23]. Таким чином, термін «неологізм» можна вважати

прикладом мовної одиниці з нечітким значенням чи значенням, яке може змінюватися (fuzzy meaning).

В області словотвірної номінації існує чимало явищ, які виглядають як щось, що виходить за межі стандартних норм. Іноді ці явища важко або навіть неможливо пояснити, оскільки їхня природа, механізми виникнення і функціонування залишаються невидимими для дослідника. Саме тому вони не стають об'єктом уваги серйозних наукових досліджень і опиняються на периферії лінгвістичних вивчень, отримуючи ярлик «аномалія». Зазвичай «аномалії» є результатом лінгвальних конфліктів між традиційним і нововведеним, реальним і бажаним, статичним і динамічним тощо. Як відомо, конфлікти у кінці кінців завершуються, залишаючи за собою певні наслідки. В цьому контексті можна вказати на процеси «затемненої, незрозумілої мотивації» (які формують фразеологію семантики похідних) або «оксиморонові явища», результати-одиниці яких ніби визначають все звичне, заперечуючи його [36].

Серед найпоширеніших способів творення неологізмів можна відмітити:

- афіксальний спосіб (поділяється на префіксальний і суфіксальний способи);
- словоскладання;
- конверсію;
- запозичення з інших мов;
- зворотню деривацію;
- зрощення;
- аббревіацію [17].

Далі розглянемо кожен з цих типів детальніше.

Афіксація - це процес приєднання зв'язаної морфеми (суфікса або префікса) до кореневого слова, в результаті чого утворюється нове похідне слово. Це продуктивний і універсальний процес у мові, який дозволяє мовцям утворювати і розуміти різноманітні слова з відносною легкістю. Він відіграє життєво важливу роль у творенні складних слів і вираженні тонких значень у мові.

Афіксація – найпоширеніший спосіб словотвору на цьому етапі розвитку

англійської та української мови. К. Коваленко зазначає, що афікси мають характерні ознаки та властивості:

- а) продуктивні;
- б) виражають певне значення, приєднуючись до продуктивної основи;
- в) легко виокремлюються як словотворчий елемент;
- г) слугують для утворення нових слів від основ іншого походження [28].

Афікси можна розділити на два основні типи: дериваційні та флективні. Дериваційні афікси створюють нові слова або слова в іншій граматичній категорії, ніж базове слово, тоді як флексійні афікси змінюють граматичну функцію слова, не змінюючи його основного значення або категорії.

Основне завдання афіксації полягає в утворенні нового слова або видозміні його значення, приєднуючи афікс до кореня або основ слова. Афіксація в сучасних англійській та українській мовах представлена трьома способами: суфіксацією, префіксацією і змішаною формою суфіксації-префіксації [57, с.208].

Префікс - це афікс, який додається на початку слова, щоб змінити його значення або створити нове слово. Наприклад, слова *decloudification* та *cybersecurity* утворені за допомогою додавання префіксів *de-* та *cyber-* відповідно. При використанні префіксального способу, як правило, слово не перетворюється на іншу частину мови.

Суфікс - це афікс, який додається в кінець слова, щоб змінити його значення або перетворити на іншу частину мови. Слова *scalability* та *downloadable* утворені суфіксальним способом. При використанні суфіксального способу, як правило, слово стає іншою частиною мови.

Словоскладання або основоскладання є одним із найпродуктивніших способів словотворення в англійській мові. За підрахунком, проведеним Ю. А. Зацним, більшість словотворчих неологізмів в англійській мові була утворена саме шляхом словоскладання [19]. За допомогою цього способу можна утворити складні або багатозначні терміни, які охоплюють конкретні значення або поняття.

Сполуки можуть утворюватися за допомогою різних лінгвістичних процесів, зокрема:

- сполуки іменника з іменником;

- прикметниково-іменникові сполуки;
- іменниково-дієслівні сполуки. Ці сполуки включають поєднання іменника та дієслова для створення нового іменника.
- прислівниково-прикметникові сполуки. Ці сполуки утворюються шляхом поєднання прислівника та прикметника для створення нового прикметника.
- дієслівні сполуки. Ці сполуки включають поєднання дієслова та частки для створення нового дієслова або іменника.
- поєднання складних слів. Складні слова також можна комбінувати, утворюючи більш складні слова.

Конверсія (від лат. *Conversio* – зміна, перетворення) – засіб словотворення, при якому нове слово утворюється без зміни основної форми нового слова і без застосування словотвірних засобів (одиниць). Термін «конверсія» (*conversion*) вжив відомий дослідник англійської мови Д. Лі у своїй книзі «*Functional Change in Early English*» у 1891 р. Інші дослідники протиставляли терміни «функціональна зміна», «нульова деривація», «кореневе творення» та ін., проте термін «конверсія» видався найбільш вдалим [27,54]. Конверсія має кілька напрямків: ад'єктивація, субстантивація та вербалізація.

Ад'єктивація – це процес перетворення іменників або інших частин мови у прикметники, тобто слова, які характеризують або вказують на ознаку іменника. Отад'єктивні іменники утворюються від основ корневих (*adult, clean, dry, wet, yoof, etc.*), похідних (*additive, aspirational, luggable, collectible, portable, Thatcherite, etc.*), складних (*can- do, hung-up*), усічених (*mod*) прикметників і трикомпонентних поєднань (*one-on-one, nine-to-five*) [40].

Субстантивація - це лінгвістичний процес, за якого інші частини мови, такі як прикметники, дієслова, числівники, або інші слова, перетворюються в іменники. Цей процес дозволяє використовувати слова в нових ролях і в нових контекстах, розширюючи мовний ресурс і надаючи мовленню більше виразності.

Неологізм *to stream* (у контексті онлайн-контенту) ілюструє процес субстантивації або номіналізації, коли дієслово перетворюється на іменник. У цьому

випадку *to stream* перетворюється на *stream*, тобто *потік*. Ця трансформація дозволяє нам використовувати термін для позначення трансляції або передачі контенту через інтернет у режимі реального часу.

To spam - *спамити* у цьому контексті означає дію з розсилання численних небажаних або незатребуваних повідомлень чи реклами. *A spam* - *спам* (іменник) означає окремий випадок небажаного повідомлення чи реклами або спеціальне місце в поштовій скриньці, куди потрапляють подібні повідомлення.

Загалом, субстантивізація є корисним мовним інструментом, який допомагає розширювати мовний ресурс, надавати більше виразності і структурованості мовленню, а також творити нові слова та вирази для опису різних аспектів нашого світу і думок.

Вербалізація - це процес утворення дієслів з інших частин мови, зазвичай іменників або прикметників. Вербалізація використовується для надання дії, процесу або стану більш активної або динамічної форми в мові.

Наприклад, велику частину часу сучасна людина проводить на роботі. Необхідність виразити багато аспектів, пов'язаних з нею, сприяє появі низки конверсивів. Людина, як правило, працює в колективі, часто в групі або в команді. Іменник *team* – «команда, бригада, група» дає життя новому дієслову *to team*, яке набуло значення «об'єднуватися, працювати спільно, в команді; об'єднувати сили». Майже таке ж значення має це дієслово і в поєднанні з прийменником *up* – *to team up* «приєднуватися до когось з метою виконати певну роботу», причому зауважимо, що об'єднуватися можуть як окремі люди, так і цілі колективи [35].

Дієслово *to ping* (*пропінгувати* або *пінгнути*), яке використовують спеціалісти сфери ІТ, утворилося від іменника *a ping*, що позначає перевірку доступності комп'ютера чи пристрою в мережі. Таким чином, фраза «*The network administrator pings the devices regularly to check for connectivity*» перекладатиметься «Системний адміністратор регулярно пінгує пристрої, щоб перевірити наявність зв'язку».

Протягом останніх кількох років термін *to ping* набув ще одного значення: нагадати про себе. «*Can you ping me when you're ready to start the meeting?*» – «Чи можете ви пропінгувати мене, коли будете готові розпочати зустріч?».

Запозичення слів з інших мов є поширеним і ефективним способом словотворення. Цей процес передбачає запозичення слів або словосполучень з однієї мови та їх адаптацію в іншій. Найчастіше його здійснюють тоді, коли мові бракує точного терміна для позначення певного поняття, об'єкта чи культурного явища, і слова, запозичені з іншої мови, заповнюють цю лексичну прогалину.

Зворотна деривація, редеривація – різновид морфологічного способу словотворення, наслідком якого є лексична одиниця, що за структурою простіша від твірного слова [28, с. 185].

Лексико-семантичний спосіб, який ще часто називають зрощенням або зрощиннєвим, належить до «класу складних слів», який пов'язує два або більше слів разом. Вони утворюються шляхом видалення частин з одного або обох вихідних слів, і з них складається нове слово. Головною рисою цього способу є те, що твірною базою виступає не будь-яке сполучення слів, а тільки певна синтаксична одиниця, тобто словосполучення. Одне слово має бути головним, а інше залежним.

Абревіація - це скорочення слова чи фрази по перших літерах або за допомогою видалення одного чи кількох звуків або літер. Абревіації використовуються для спрощення та скорочення мовлення, текстів, а також для заощадження часу та простору при письмі. Як правило, абревіацію застосовують для скорочення імен і титулів, назв організацій та компаній, наукових, юридичних та технічних термінів, служб та агентств, місць та адрес, грошових одиниць, часових термінів і дат, користувальницьких інтерфейсів і програм, спеціальних областей і галузей та часто вживаних фраз. Абревіатури широко використовуються в неології (створенні нових слів або термінів) для спрощення та стислості мови, особливо в спеціалізованих галузях або при обговоренні нових концепцій чи технологій, оскільки неологізми, створені за допомогою абревіатур, дозволяють лаконічно виражати складні поняття та явища. Провівши аналіз досліджуваних одиниць, абревіаційні форми, що беруть участь у творенні неологізмів обраної сфери, було поділено на:

- буквено-звукову;
- акроніми;
- ініціалізми;

– телескопію.

Далі розглянемо кожен з цих типів детальніше та поговоримо про їхню відмінність.

Як правило, буквено-звукова аббревіатура – це слова, утворені поєднанням звуків і букв. У такому випадку аббревіатура вимовляється як окремі літери. Тобто кожна літера аббревіатури представляє собою першу літеру відповідного слова, і вимова аббревіатури формує слово. Цей тип аббревіатури вважається дуже ефективним засобом для створення скорочень, оскільки таким чином їх можна легко вимовляти та легше запам'ятовувати. Такий вид аббревіатур використовується в різних сферах комунікації, включаючи науку, техніку, політику, та інші галузі.

У сфері інформаційних технологій та інновацій буквено-звукові аббревіатури використовуються широко для швидкого та ефективного вираження та узагальнення технічних термінів.

Ці аббревіатури дуже поширені в індустрії інформаційних технологій для економії часу та простору, зокрема під час розмов, презентацій та документації. Їхня вимова зазвичай відповідає фонетичному звучанню початкових літер відповідних слів, що спрощує їхнє розуміння та використання.

Акронімами називають тип аббревіатур, які утворюються за допомогою перших літер або початкових слів і вимовляються як слова. Вони дуже схожі на звичайну аббревіатуру. Але на відміну від інших видів аббревіатур, акроніми прийнято вимовляти як цілі слова, а не називати літери по черзі.

Терміни «аббревіатура» та «акронім» – це скорочення слів і словосполучень. У той час як аббревіатури скорочують довші слова, акроніми використовують першу літеру кожного слова у фразі для створення нового слова.

Існує різниця між аббревіатурами та акронімами, хоча автори часто використовують їх однаково. Акронім, ініціалізм або інша форма скорочення слова – це аббревіатура.

Акроніми – це скорочення, утворені шляхом злиття перших літер кількох слів в одне. Хоча не всі аббревіатури є акронімами, всі акроніми є скороченнями. Аббревіатури та акроніми відрізняються насамперед цим.

Наприклад, *IoT (Internet of Things)* – *Ай-о-ті (Інтернет речей)*, *AI (Artificial Intelligence)* – *Ей-ай (Штучний інтелект)*, *SaaS (Software as a Service)* – *Саас(Програмне забезпечення як послуга)*.

Переклад акронімів може викликати ряд проблем через те, що вони часто використовуються як стандартизовані терміни, і їхня точна еквівалентність у іншій мові може бути непростюю.

Ініціалізми дуже схожі на акроніми, за винятком того, що кожна літера читається окремо. Вони використовуються в різних галузях та контекстах, особливо в офіційних, технічних, наукових, бізнесових та правових текстах. Сфера інформаційних технологій та інновацій не є винятком. Ініціалізми допомагають скорочувати та стискувати інформацію, роблячи її більш компактною та легкою для сприйняття. Наприклад, *SRE(Site Reliability Engineer)* – *С.Р.Є.*

Наступним типом є телескопія, яку ще називають(контамінацією або словозлиттям). У лінгвістиці це явище «телескопічного скорочення» або злиття кількох слів, виразів та інших морфологічних одиниць в одну коротшу форму аббревіатурою. Одним із способів утворення скорочень або складних слів є використання цього прийому. У телескопії аббревіатури можуть утворюватися злиттям літер або складених виразів. За допомогою телескопії можна спростити мову, зробити вирази коротшими, а сприйняття мови або тексту кращими. Багато людей використовують це явище, щоб зменшити обсяг тексту або передати ідеї в більш стислій формі.

Наприклад, термін *інфографіка* (об'єднання слів «інформація» і «графіка») вказує на використання графічних зображень для візуалізації інформації та спрощення її сприйняття. А неологізм *devops (developer + operations)* – це приклад телескопії, який позначає ІТ-професію. *Cybergeddon (cyber+armageddon)* – термін, який описує можливий катаклізм у результаті широкомасштабних кібератак, що можуть спричинити серйозні економічні наслідки.

За класифікацією Р. Беррі, неологізми за своєю структурою можуть бути поділені на:

- однокомпонентні терміни(складаються з одного слова);

- двокомпонентні терміни (є найбільш поширеним типом словосполучень серед іменників, можуть мати прийменники): іменник + іменник, дієслово + іменник, прислівник + іменник, прикметник + іменник;
- трикомпонентні конструкції (можуть мати прийменники у складі);
- багатоконпонентні аналітичні терміни, що мають чотири і більше компонентів [70].

У своїй роботі «Структурні особливості та функціонування термінів англomовних текстах з проблем комп'ютерних наук та інформаційних технологій» Р.Синдега та О.Івачишин пропонують схожу класифікацію, трохи доповнюючи та розширюючи класифікацію Р.Беррі. Вони поділяють ІТ-терміни на прості (одне слово), складні (містять декілька слів і пишуться разом або через дефіс), терміни-словосполучення, терміни-скорочення, аббревіатури та акроніми [59].

Розглянемо структурну класифікацію термінів детальніше.

Найпродуктивнішим способом утворення двокомпонентних термінів є словосполучення типу іменник+іменник: *video streaming, cord cutter*.

Однак, словосполучення типу дієслово+іменник також вважається продуктивним: *augmented commerce, distracted walking*.

Далі розглянемо двокомпонентні синтаксичні словосполучення типу прикметник + іменник: *dark traffic, collaborative tagging, dark pattern, digital detox, dragging site*.

До складу трикомпонентних конструкцій може входити прийменник і їх можна розділити на наступні типи:

- іменник + прикметник + іменник;
- прикметник + іменник + іменник;
- прикметник + прикметник + іменник.

З них найпоширенішим типом серед творення неологізмів сфери інформаційних технологій і інновацій є тип прикметник + іменник + іменник: *Industrial Internet of Things, new collar worker, phantom vibration syndrome, virtual data room*.

Щодо багатокomпонентних термінів, вони зустрічаються доволі рідко, оскільки не є притаманними для ІТ-сфери, яка вимагає зручного для комунікації слова. Як правило, такі терміни перетворюються на абрєвіатури.

За класифікацією О. Бондаренко, лексичний склад сфери інформаційних технологій та інновацій можна розподілити на кілька груп, залежно від того, в якій галузі вони використовуються [9]:

- загальноновживана комп'ютерна лексика;
- лексика користувачів Internet;
- професійна лексика програмістів;
- лексика користувачів комп'ютерних програм;
- лексика комп'ютерних ігор тощо.

У досліджуваній вибірці термінів-неологізмів найчастіше за все зустрічаються іменники (*vishing, screencast*), хоча наявні й дієслова як в інфінітивній формі (*to push, to merge*), так і в формі Participle II (*extended reality, augmented commerce*). Прикметники у більшій частині наявні в словосполученнях (*dark traffic, native advertising*).

У рамках дослідження термінів сфери інформаційних технологій та інновацій було проаналізовано мовні одиниці з технічних сайтів та словників. З метою систематизації лінгвістичного матеріалу досліджувані одиниці було поділено на групи відповідно до того, до якої сфери вживання вони належать та які явища позначають. Отже, було сформовано наступні групи:

1. Неологізми, пов'язані з різними видами діяльності в ІТ-сфері: *live stream shopping, social swarming*;
2. Неологізми, пов'язані з інтернетизацією суспільства: *cyberneting, information pollution*;
3. Неологізми, пов'язані з психологічною складовою (описують стани, відчуття та емоції, які з'явилися під впливом інформаційних технологій): *phantom vibration syndrome, nomophobia*;
4. Неологізми, пов'язані з негативними наслідками інтернетизації (шахрайство в мережі): *vishing, click fraud*;

5. Неологізми, пов'язані з професіями: *devops, influencer*;
6. Неологізми, пов'язані з інноваціями: *phablet, rollable smartphone*;
7. Неологізми, пов'язані з іграми: *extra time in the game, to push*;
8. Неологізми, що пішли від назв соціальних мереж і платформ: *facebooking, instagrammable, youtuber*.

1.3. Труднощі та особливості перекладу неологізмів

Нагадаємо, що неологізми – це новостворені слова або вирази, часто створені для опису нових концепцій, тенденцій або технологічних досягнень. Під час перекладу неологізмів, лінгвісти можуть стикатися з великою кількістю труднощів, незалежно від того, до якої сфери належить термін. Адже слово щойно ввійшло до мови та може не мати еквівалентів.

Переклад неологізмів із семантичної точки зору передбачає розуміння значення та наміру, що стоять за новоствореними термінами, та пошук оптимальних лінгвістичних еквівалентів або альтернатив у мові перекладу.

Деякі особливості української мови можуть зробити тлумачення англійських неологізмів неймовірно складним завданням.

Відсутність прямих аналогів соціальних чи інноваційних напрямків в українській культурі призводить до частого появи англійських неологізмів. Тоді виникає нагальна потреба у пошуку ідентичних термінів, співзвучних із соціальним середовищем зацікавленої групи.

До особливостей перекладу англійських неологізмів українською мовою належать лінгвістична структура, культурний контекст, семантична еквівалентність, морфологічна та синтаксична адаптація, збереження нюансів, інтеграція у мову та сприйняття суспільством.

Лінгвістична структура української та англійської мов відрізняється, оскільки вони належать до різних мовних сімей. Перед перекладачем постає питання збереження граматичної цілісності.

Неологізми в англійській мові часто походять від культурних явищ, технологічних досягнень або соціальних тенденцій, характерних для англійської мови.

регіонів або навіть певних компаній. Саме тому адаптація цих термінів для української аудиторії вимагає розуміння культурних нюансів та особливостей цільової мови.

Деякі англійські неологізми можуть мати конотації або культурні відсилання, які не перекладаються безпосередньо українською мовою. Для перекладача пошук лінгвістично нейтральних еквівалентів, які передають той самий зміст без втрати оригінального значення, може стати складним завданням.

Однією з найсерйозніших проблем є інтеграція терміна та сприйняття цього терміна суспільством. Інтеграція англійських неологізмів в українську мову може зустріти опір з боку мовних прагматиків, як виступають за використання питомих термінів або створення нових слів в українській мові для передачі тих самих понять.

Що стосується сфери інформаційних технологій та інновацій, вона є однією з найскладніших для перекладачів, оскільки пов'язана зі швидким розвитком та появою нових слів. Термінологія цієї сфери потребує значної уваги, тому що перед перекладачем постає завдання правильної класифікації терміна задля пошуку найкращої стратегії перекладу.

Зазвичай, при перекладі неологізмів застосовуються наступні способи: трансформаційний переклад, еквівалентний переклад та пряме перенесення. Поговоримо про кожен з них детальніше.

Трансформаційний переклад є найпоширенішим способом перекладу. До нього належать лексичні трансформації (адаптивне транскодування, транскрипція та транслітерація, часткове та повне калькування) та лексико-граматичні (приблизний та описовий переклад).

Проблеми, пов'язані з перекладом термінів - неологізмів українською мовою, можуть бути вирішені за допомогою використання таких трансформацій, як транскодування (транскрипція, транслітерація й адаптоване транскодування), калькування й описовий переклад, а також пряме перенесення або неперекладність (термінів-скорочень і термінів - аббревіатур) [51].

Транскодуванням вважається спосіб перекладу, коли звукова та/або графічна форма слова вихідної мови передається засобами абетки мови перекладу.

Транскодування може поділятися на наступні підвиди: транскрибування або транскрипція (відтворення звукової форми початкового терміну за допомогою букв українського алфавіту), транслітерація (слово вихідної мови передається у цільовій мові по літерах) та адаптоване транскодування (коли форма слова в вихідній мові дещо адаптується до фонетичної та/або граматичної структури мови перекладу). Як правило, під час перекладу неологізмів за допомогою цих способів у дужках наводиться описовий переклад того чи іншого слова.

Завдяки цьому способу перекладу можна використати специфічний підхід для термінів, особливо, якщо мова оригіналу та мова перекладу відрізняються зі структурної, лексичної та граматичної точки зору. Таким чином, ми можемо адаптувати слово в мові перекладу, зберігаючи стиль та зміст оригіналу.

Наприклад, дієслова *to push* – *пушити*, *to deploy* – *дінлоїти*, *to fix* – *фіксувати*, *to merge* – *мерджити* перекладаються українською мовою за допомогою адаптивного транскодування. При перекладі ми адаптуємо інфінітивні закінчення, більш притаманні українській мові, а також трохи змінюємо вимову для зручного відтворення.

Терміни *podcast* – *подкаст*, *brogrammer* – *брограмер*, *botnet* – *ботнет*, *clickbait* – *клікбейт*, *corrupasta* – *корінаста*, *deepfake* – *дінфейк* перекладені за допомогою транскрипції. Якщо перед лінгвістом стоїть задача не пояснити слово не цільовій аудиторії(тобто тій, яка не стикалася з цим поняттям раніше), слід застосувати описовий переклад. *I used to think that Peter Smith is a brogrammer because he was always wearing suits!* – *Я думав, що Пітер Сміт брограмер(нетиповий програміст), бо він завжди носив костюми!*

Калькування (калька, дослівний переклад) вважається процесом створення нових виразів у мові через безпосередній переклад з іншої мови та є дуже поширеним у лінгвістиці. Однак, не завжди калька працює ідеально, оскільки може виникати непорозуміння або звучати негармонійно в нашій мові через різницю в конотаціях та культурних зв'язках. Важливо зазначити, що калькування може бути свідомим вибором мовця або перекладача, який хоче передати певний вираз чи концепцію. Також варто враховувати, що калька може виникати під впливом іншомовних

культур, технологій або концепцій, і форма кальки може варіюватися залежно від контексту.

Як правило, калькування використовується для перекладу неологізмів – композитів, неологізмів – словосполучень, абрєвіатур та їхніх розшифровок.

Наприклад, терміни *SRE – SRE, SaaS – SaaS* перекладаються за допомогою калькування, оскільки саме в такій формі вони відомі серед ІТ-спеціалістів по всьому світу.

До речі, терміни *IT specialist – IT-спеціаліст, netiquette – нетикет* є прикладами часткового калькування.

Дуже часто при калькуванні застосовується перестановка слів : *memory capacity – ємність пам'яті, User Interface – інтерфейс користувача*.

Нерідко калькування може створити еквівалент слова у мові перекладу.

Перейдемо до лексико-граматичних трансформацій.

Як правило, ІТ-термінологія потребує пояснень лише для звичайної людини, а не для працівника цієї сфери. Саме тому постає питання відсутності чи наявності емоційного забарвлення.

Описовий переклад передає не тільки лексичне значення слова, а і його емоційний, культурний та контекстуальний відтінки. Цей підхід базується на збереженні атмосфери та емоційного забарвлення оригінального тексту. Описовий переклад може використовувати еквіваленти, які найкраще відображають зміст і стиль оригіналу, а також адаптується до структури та стилю цільової мови. Цей підхід відмовляється від дослівності і зосереджений на передачі змісту та інтенцій оригінального тексту. Описовий переклад часто використовується в художньому перекладі та в ситуаціях, де точний дослівний переклад не може передати всі аспекти сенсу або вираження мови. Описовий переклад застосовується для перекладу неологізмів, які не мають еквівалентів в українській мові, навіть якщо фактичне значення самого слова чи кожного з компонентів словосполучення є зрозумілим.

Наприклад, *dumbphone (від dumb – тупий і smartphone – смартфон)* – може бути перекладено лише описовим способом: *мобільний телефон з базовими функціями, який неможливо підключити до інтернету (тобто який не є смартфоном)*.

А неологізм *creeping* (від *to creep* – *підкрадатися, повзти*) можна перекласти як *слідкування або таємний перегляд інформації про знайому людину, зокрема в соціальних мережах*.

За класифікацією Карабана, серед лексичних трансформацій можемо виділити генералізацію (узагальнення значення слова та його заміна на слово з більш широким значенням), конкретизацію (заміна слова чи словосполучення на варіант з більш вузьким значенням), додавання слова, вилучення слова, перестановку слів і заміну однієї частини мови на іншу [26].

Наприклад, термін *plug-in* перекладається за допомогою генералізації як *програма*, хоча має значення *незалежно компільованого програмного модуля, що динамічно під'єднується до основної програми*.

Неологізм *digital hoarding* можна перекласти як *цифрове накопичувальне сховище*. У цьому випадку він позначатиме місце, де зберігаються данні. Насправді, цей термін перекладається як *різновид синдрому патологічного накопичення даних на комп'ютері*. Саме тому буде доцільно використати конкретизацію, щоб читач зрозумів, що це термін з негативним підтекстом. *In fact, digital hoarding can have negative consequences on our wellbeing and on the environment. – Зрештою, патологічне накопичення даних може мати негативні наслідки для нашого самопочуття та оточення*.

Звідси з'являється нова проблема: переклад неологізмів, пов'язаних з психологічною складовою. Такі лексичні одиниці описують стани, відчуття та емоції, які з'явилися під впливом інформаційних технологій. Отже, перекладач повинен звернути увагу на ті аспекти, які є важливими для правильної передачі значення: контекст вживання, специфіка поняття, емоційна складова.

Дуже часто перекладачі стикаються з полісемією, незалежно від галузі тексту, з яким вони працюють. Одним із труднощів перекладу є набуття старими загальноновживаними термінами нового значення. Саме тому серед переліку неологізмів ми дуже часто можемо зустріти знайомі слова, які виникли доволі давно, а неологізмом вважається одне з наданих їм нещодавно значень.

Наприклад, дієслово *to merge* знайомо всім як *зливати, поєднувати*. У реченні, не пов'язаному зі сферою інформаційних технологій та інновацій, ми маємо використати або іменник, або додаток, вказуючи, що саме з'єднується: *Though small, distinct cities, their suburbs effectively merge*.

Але в контексті сфери інформаційних технологій та інновацій дієслово *to merge* вже само по собі означає *зливати код (об'єднувати або зливати нову частину програмного коду з основним кодом)*. Наприклад, *You have to constantly merge, use automated tests, and pay attention to developing a common language in the project.* – *Треба постійно мерджити, використовувати автоматизовані тести, приділяти увагу виробленню загальної мови в проєкті.*

Дієслово *to push* перекладається українською мовою як *тиснути, штовхати, пушити*. Щодо останнього варіанту перекладу, не знаючи контексту, можна подумати, що мається на увазі *робити пухнастим, пухким; вкривати що-небудь (про сніг, іній)*. Але в комп'ютерних іграх неологізм *пушити* має значення *тиснути на ворога, безперервно атакувати, проходити далі по лінії. Hurry, push, push to pick up the reward!* – *Швидше, пушімо, пушімо, щоб забрати нагороду!*

Серед ІТ-спеціалістів термін *to push* набуває ще одного значення: *надсилати змінений код на сервер. Have you already pushed the latest changes?* – *Ти вже запушив останні зміни?*

В.Миклашук у своїй роботі зазначає, що серед граматичних трансформацій можна виділити зовнішню інтеграцію (об'єднання простих речень в складне), внутрішню інтеграцію (переклад складного речення простим), внутрішній поділ (перетворення простого речення на складне), зовнішній поділ (розбиття складного речення на прості), зміну порядку слів (використання порядку слів, відмінного від оригінального), компенсацію (відтворення значення речення в іншій його частині) [45, с. 44].

Навіть схожі між собою мови можуть відрізнятися реаліями, а їх носії – сприйняттям. Англійська мова є міжнародною, саме тому більшість термінів зі сфери інформаційних технологій та інновацій є англомовними. Саме тому потрібно перекласти їх таким чином, щоб це було зрозуміло для носіїв української мови, які

є звичайними інтернет-користувачами. Тут на допомогу перекладачу приходять лексичні еквіваленти. Наприклад, неологізм *Artificial Intelligence (AI)* перекладається як *штучний інтелект*; *cyber footprint* як *цифровий відбиток*.

До труднощів перекладу неологізмів також можна віднести синоніми та антоніми. Велика кількість неологізмів мають власні синоніми-неологізми. Наприклад, *cyberslacking* та *cyberloafing* перекладаються абсолютно однаково: *кіберлінивство* або *використання інтернету для неробочих цілей в робочий час*.

Що стосується антонімічних пар, вони також дуже швидко утворюються. Наприклад, неологізм *gleefreshing*, що позначає *стан, коли людина постійно оновлює стрічку задля того, щоб побачити гарні новини*, має антонім – неологізм *doomscrolling* – *думскролінг* – *споживання надмірної кількості негативних новин в Інтернеті*. Перший термін можна перекласти лише за допомогою опису, у той час як другий був перекладений за допомогою транскрипції.

Перекладачі повинні поєднувати фахові знання з лінгвістичною вправністю для вдалих перекладів та забезпечення збереження інноваційного характеру оригіналу. В процесі роботи з неологізмами, перекладачам доводиться балансувати між достовірністю оригіналу та ефективним сприйняттям аудиторією цільової мови, прагнучи зробити переклад таким, щоб він відображав не тільки лексичне значення, а й концептуальну сутність нового терміну або виразу.

Висновки до розділу 1

У першому розділі магістерської роботи було досліджено різні підходи до визначення ключових понять «неологізм» і «неологія» та виявлено основні проблеми сучасної неології. Також було визначено способи творення неологізмів та виділено труднощі й особливості перекладу неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій.

Неологія – це наука про вивчення неологізмів. Її основними завданнями є відслідкувати появу нових слів та їх значень, дослідити причини їх виникнення та з'ясувати, за допомогою яких способів вони утворилися.

Неологізмом вважаємо новостворене слово або словосполучення, яке ще не увійшло в загальний вжиток і якому не більше двадцяти років. До неологізмів також відносимо нові визначення слів, які вже перебувають у вжитку.

Основними методами утворення неологізмів є афіксальний спосіб (поділяється на префіксальний і суфіксальний способи), словоскладання, конверсія, запозичення з інших мов, зворотня деривація, зрощення та аббревіація.

За структурою неологізми можна розділити на однокомпонентні, двокомпонентні, трикомпонентні та багатоконпонентні.

З лексичної точки зору неологізми досліджуваної сфери можна розподілити на кілька груп відповідно до галузі їх використання: загальноживану комп'ютерна лексика, лексику користувачів Internet; професійну лексика програмістів; лексику користувачів комп'ютерних програм і лексику комп'ютерних ігор тощо.

Труднощі перекладу неологізмів, із якими стикаються перекладачі, полягають у тому, що ці слова непросто знайти як у загальноживаних, так і в спеціальних словниках.

Лінгвістична структура української та англійської мов відрізняється через їхню належність до різних мовних сімей. Через це перекладачам доводиться приділяти ретельну увагу збереженню граматичної цілісності.

Проблеми, пов'язані з перекладом неологізмів обраної сфери українською мовою, можуть бути вирішені за допомогою таких трансформацій, як транскодування, калькування, пошук еквівалента, описовий переклад та пряме перенесення, залежно від контексту та особливостей мови.

Одним із ключових труднощів є інтеграція нових слів до складу української мови таким чином, щоб вони не тільки передавали сенс оригіналу, але й відповідали менталітету та вимогам мовної спільноти. Це вимагає не лише лінгвістичного аналізу, але й ретельного вивчення контексту та врахування культурних відмінностей.

У світі глобалізації і цифрової комунікації важливо знайти баланс між використанням природних, зрозумілих та прийнятних для мовної спільноти термінів із збереженням міжнародного спілкування та доступу до глобальної інформації всіх охочих.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ СФЕРИ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1. Аналіз неологізмів обраної сфери

З метою визначення адекватних стратегій перекладу для англійських неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій українською мовою було відібрано близько 200 одиниць із різних інтернет-видань і сайтів.

Відібрані неологізми було проаналізовано відповідно до класифікацій та груп, наведених у попередньому розділі.

Отже, що стосується способу творення, більшість неологізмів нашої вибірки є акронімами: *FOLLO* від *fear of living offline*, *FOMO* від *fear of missing out*, *GAF* від *Google, Apple, Facebook i Amazon*, *SRE* від *site reliability engineer/engineering*, *SaaS* від *software as a service* тощо.

Також частотними є неологізми, утворені шляхом телескопії: *influencerdom* від *influencer i stardom* – слава, *kidfluencer* від *kid – дитина та influencer*, *malvertising* від *malicious – шкідливий i advertising – реклама*, *medfluencer* від *medical – медичний i influencer – інфлуенсер*, *folksonomy* від *folk – народ i taxonomy – таксономія*, *phablet* від *phone – телефон i tablet – планшет* тощо.

Нерідко зустрічаються неологізми, утворені за допомогою складання слів чи основ: *paywall*, *creepshot*, *confirmshaming*, *clickbait*, *doomscrolling*, *doomsurfing*, *faceswaping*, *crowdfunding*, *crowdsensing*.

Не менш частотними є неологізми, утворені афіксальним способом. У нашій виборці префікс *cyber-*, що перекладається українською мовою *кібер-*, зустрічається частіше за інші: *cyberbalkanization* – кібербалканізація, *cybercapabilities* – кіберпотужності, *cybergeddon* – кібергеддон, *cyberslacking* – кіберлінивство, *cybermercenary* – кібернайманець, *cybermonday* – кіберпонеділок, *cybersecurity mesh* – сітчаста архітектура кібербезпеки, *cybersovereignty* – кіберсуверенітет, *cyber-physical system* – кіберфізична система.

Поодинокими були префікси *meta-(metaverse)*, *micro-(microblogging)* та *multi-(multiexperience)*.

Аналіз показав, що найбільш вживаним та продуктивним суфіксом для опису процесів і дій є суфікс *-ing*: *privacy zukering* – темний шаблон, який обманом змушує користувачів розкрити більше особистої інформації, ніж потрібно; *review bombing* – рев'ю бомбінг, *facebooking* – фейсбукінг, *smishing* – смішинг, *vishing* – вішинг, *fishing* – фішинг, *gleefreshing* – тенденція до частого оновлення сторінки медіа-ресурсу чи соціальної мережі з метою побачити радісні новини; *creeping* – таємний перегляд інформації про знайому людину в соціальних мережах; *zumping* – розлучення з партнером через зум або подібний додаток; *rhubbing* – фабінг тощо.

За допомогою суфікса *-er* було утворено неологізми, пов'язані з родом діяльності або професією: *instagrammer* – інстаграмер(ка), *youtuber* – ютубер(ка), *tiktoker* – тіктокер(ка), *influencer* – інфлюенсер(ка), *kidfluencer* – кідфлюенсер(ка), *medfluencer* – медфлюенсер(ка).

Суфікси *-able* та *-tion* зустрічалися доволі рідко: *instagrammable* – інстаграмний, *tech-celeration* – прискорений розвиток нових технологій, спричинений певними економічними чи соціальними чинниками, *tokenization* – токенізація, *holoportation* – холопортация.

Іноді зустрічаються неологізми, утворені префіксально-суфіксальним способом: *debugging* – налагодження програми, *decloudificaion* – процес переміщення робочих навантажень з публічної хмари до локальної мережі.

Конверсія є дуже зручним способом творення неологізмів, оскільки дозволяє переносити поняття, передане однією частиною мови, на інше поняття за допомогою іншої частини мови: *a ring*(службова програма для відстеження) – *to ring*(відстежувати/нагадати про себе), *a stream*(потік/стрім) – *to stream*(стрімити), *a tweet*(твіт) – *to tweet*(твітнути).

Що стосується структурно-семантичних характеристик, за класифікацією Р.Беррі усі терміни можна поділити на однокомпонентні, двокомпонентні, трикомпонентні та багатоконпонентні [67]. Було встановлено, що у нашій робочій вибірці кількісні показники розподілилися так:

- 1) однокомпонентні – 56 одиниць, серед яких *lootbox* – лутбокс, *sleepcast* – сліпкаст, *manosphere* – маносфера, *robotaxi* – роботаксі, *medfluencer*

- медфлюенсер;
- 2) двокомпонентні – 70 одиниць, серед яких *native advertising* – нативна реклама, *digital transformation* – цифрова трансформація, *breakout room* – сесійна зала, *bullerptoof hosting* – куленепробивний хостинг;
- 3) трикомпонентні – 19 одиниць, серед яких *cyber-physical system*, *dark social media* – темні соціальні media, *digital immune system* – цифрова імунна система, *live stream shopping* – покупки у прямому ефірі, *credential stuffing* – підстановка облікових даних;
- 4) багатокомпонентні – 54 одиниці, серед яких *virtual assistant with artificial intelligence* – віртуальний асистент зі штучним інтелектом, *distributed denial-of-service attack* – розподілена атака на відмову в обслуговуванні.

Для зручності сприйняття наведемо отримані дані у вигляді гістограми (див.

Рис. 2.1):

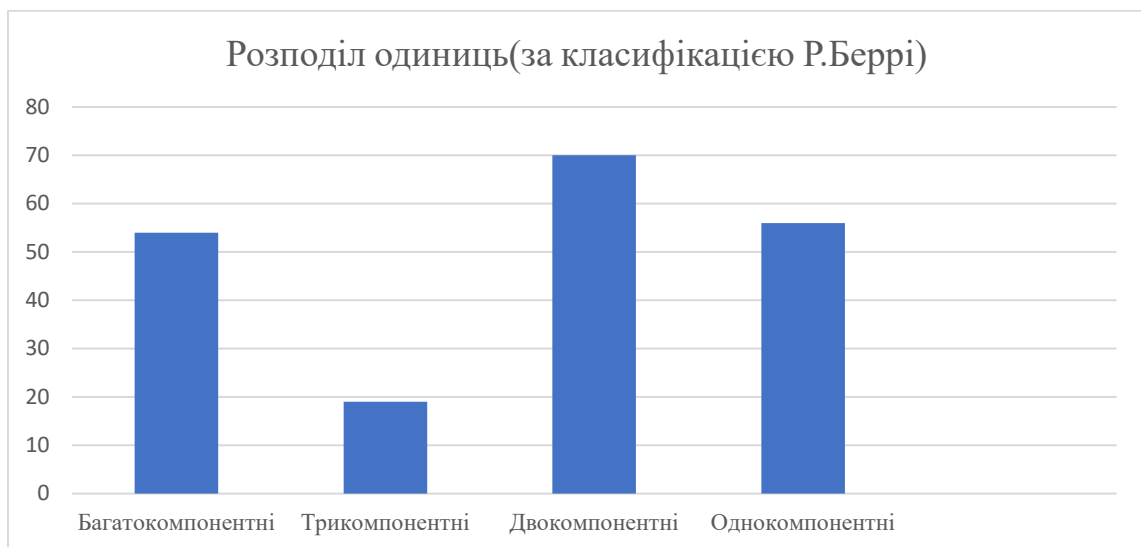

Рис 2.1. Розподіл термінів обраної сфери за класифікацією Р.Беррі.

Таким чином, спостерігаємо, що у вибірці найпоширенішими є двокомпонентні терміни.

Далі йдуть однокомпонентні та багатокомпонентні терміни, які також є доволі поширеними, а трикомпонентні терміни не є частотними.

Нагадаємо, що схожою на структурну класифікацію Р.Беррі, але трохи доповненою, є класифікація Р. Синдеги та О. Івачицина [59]. На їхню думку, ІТ-терміни можна поділити на прості (одне слово), складні (містять декілька слів

і пишуться разом або через дефіс), складені(терміни-словосполучення), терміни - скорочення (аббревіатури та акроніми).

Аналіз нашої вибірки сфери інформаційних технологій та інновацій показав такі результати:

- 1) прості – 26 одиниць (наприклад, *to push, to merge, debugging*);
- 2) складні – 32 одиниця (наприклад, *multiexperience, waterfall, clickbait*);
- 3) складені – 104 одиниці (наприклад, *virtual assistant with artificial intelligence, voice shopping*);
- 4) аббревіатури та акроніми – 61 одиниця (наприклад, *SaaS, FOLO, FOMO*).

Проілюструємо отримані показники у вигляді гістограми (див. Рис. 2.2).

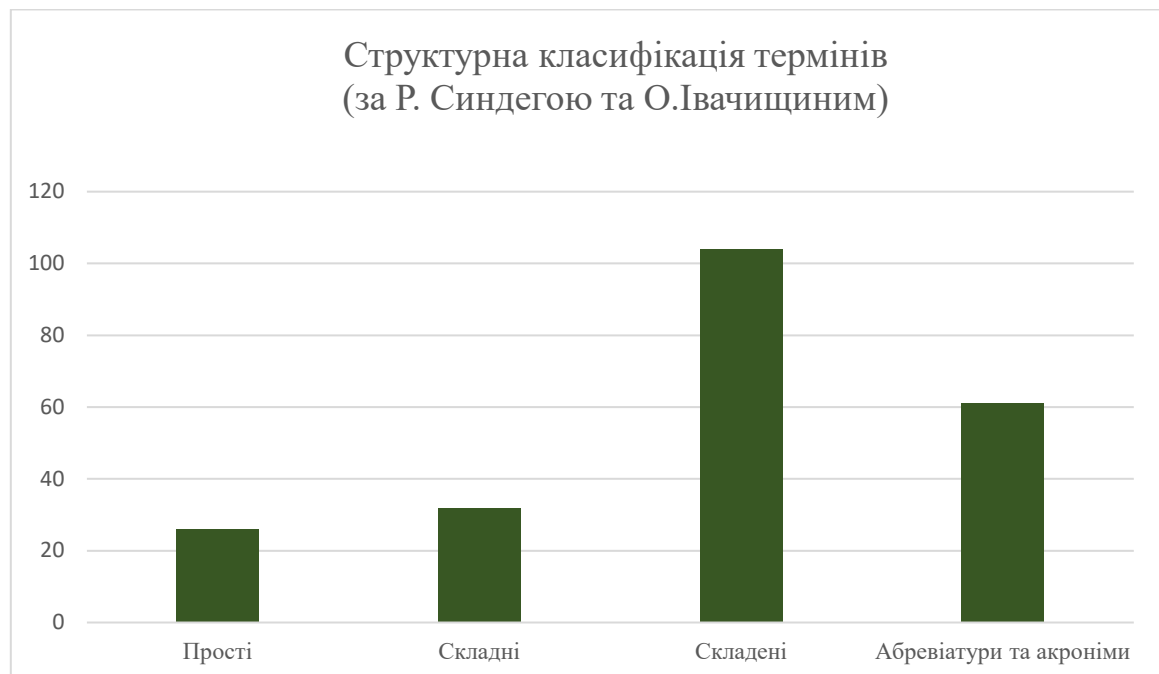

Рис 2.2. Розподіл англійських неологізмів обраної сфери за структурою (Р.Синдега та О. Івачицин).

Отже, як можемо спостерігати, найпоширенішими є складені неологізми, далі йдуть аббревіатури, оскільки обрана нами сфера передбачає швидке використання слів задля зручнішою комунікації. Складні зустрічаються, але не є частотними, а прості є найменш поширеними у вибірці.

Нагадаємо, що у рамках дослідження було проаналізовано вибірку неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій і поділено їх на групи відповідно до сфери вживання та позначення певних явищ. Таким чином, було сформовано наступні

групи:

- 1) неологізми, пов'язані з різними видами діяльності в ІТ-сфері;
- 2) неологізми, пов'язані з інтернетизацією суспільства;
- 3) неологізми, пов'язані з психологічною складовою (описують стани, відчуття та емоції, які з'явилися під впливом інформаційних технологій);
- 4) неологізми, пов'язані з негативними наслідками інтернетизації (шахрайство, обман у мережі тощо);
- 5) неологізми, пов'язані з професіями;
- 6) неологізми, пов'язані з інноваціями;
- 7) неологізми, пов'язані з іграми;
- 8) неологізми, що пішли від назв соціальних мереж і платформ.

Для зручності сприйняття наведемо отримані дані у вигляді діаграми (див. Рис.

2.3):

Рис. 2.3. Логіко-семантична класифікація неологізмів обраної сфери.

Отже, можемо спостерігати, що неологізми, пов'язані з різними видами діяльності в ІТ-сфері, найчастіше зустрічаються у нашій вибірці. Неологізми, пов'язані з інтернетизацією суспільства, психологічною складовою, негативними наслідками й інноваціями є частотними. Найменш поширеними є неологізми, що пішли від назв соціальних мереж та платформ, неологізми, пов'язані з професіями та іграми.

Хочемо зазначити, що деякі неологізми можна віднести до декількох груп. Оскільки інтернет-професії дуже часто походять від назви застосунку чи програми (наприклад, *TikToker, Instagrammer*), а професії в ІТ-сфері часто мають таку ж назву, як і діяльність, яку виконує людина. Наприклад, *SRE (Site Reliability Engineering)* – розробка надійності сайту; *SRE (Site Reliability Engineer)* – розробник надійності сайту.

У вибірці було виявлено 17 синонімічних пар, серед яких *butt dial – pocket dial, cyber footprint – digital footprint* тощо.

Стратегією перекладу прийнято вважати комплекс процесів перекладу та перекладацьких ініціатив, спрямованих на вирішення глобальних і локальних завдань перекладу з метою досягнення максимальної подібності до оригіналу. Вибір перекладачем стратегії перекладу залежить від багатьох чинників, наприклад, шар лексики, цільова аудиторія тощо.

Іноді під стратегією перекладу мається на увазі використання перекладацьких трансформацій. Н. Мартинюк, посилаючись на науковців і лінгвістів, у своїй роботі зазначає, що кожен з них дає різне визначення терміну «перекладацька трансформація» [41]. Загалом, перекладацькою трансформацією можна вважати перетворення тексту, які здійснюються для отримання найближчого до оригінального варіанту перекладу.

Об'єктом нашого дослідження виступають англійські неологізми сфери інформаційних технологій та інновацій, серед яких зустрічаються словосполучення. Саме тому ми будемо звертатися не лише до лексичних, а й до граматичних трансформацій, оскільки деякі терміни нашої вибірки потребують контекстуального уточнення задля вибору найкращої стратегії перекладу.

2.2 Стратегії перекладу термінів сфери інформаційних технологій та інновацій.

У контексті цієї магістерської роботи для аналізу було обрано близько 200 термінів зі сфери інформаційних технологій та інновацій. Нами було запропоновано варіанти українських перекладів (див. Додаток 1).

Аналіз обраних нами неологізмів показав, що найпоширенішими перекладацькими трансформаціями є транскрипція, підбор лексичного еквіваленту, застосування описового перекладу, адаптоване транскодування та калькування (як звичайне, так і часткове). Незначну кількість становили неперекладні терміни, які переходили в текст перекладу в оригіналі, оскільки вони вже визнані та використовуються як загальновідомі терміни, що не потребують додаткових пояснень. З граматичних трансформацій було використано додавання та перестановку слів.

Для зручності сприйняття наведемо отримані дані у вигляді діаграми (див.рис. 2.4)

Рис 2.4. Кількісні показники найпоширеніших засобів перекладу.

Оскільки нами було охоплено неологізми різноманітних лексичних груп, відзначимо, що терміни, які були об'єктом аналізу, були максимально різними за формою сприйняття. Вони містили як неологізми, важко зрозумілі для людини, яка не пов'язана зі сферою інформаційних технологій, так і неологізми, які потребували

експлікації або додаткових пояснень.

Отже, найпоширенішим способом перекладу у нашій вибірці є описовий. За допомогою описового(експлікативного) перекладу ми передавали значення слів чи виразів через роз'яснення їх сенсу або надання додаткової інформації, детально пояснюючи дефініції, використовуючи синоніми, передати відтінки сенсу вихідного тексту. Тож розберемо деякі з них у контексті.

***Distracted walking** can lead to accidents and injuries. – Відволікання під час ходьби може спричинити нещасні випадки та травми.*

***Joyscrolling** can be a refreshing break from the constant stream of news and information in our daily lives. – Оновлення сторінки з метою побачити радісні новини може стати відпочинком від постійного потоку новин та інформації в нашому повсякденному житті.*

*Constant smartphone use often leads to **tech neck**. – Постійне користування смартфоном часто призводить до болю у шиї.*

*Due to data privacy violations and the negative impact of products and services on society, it is common to notice **Techlash** on the Internet. – Через порушення конфіденційності даних та негативний вплив продуктів і послуг на суспільство, в інтернеті часто можна помітити обурення людей діями великих ІТ-компаній.*

*Following the trial, the School decided to implement a **BYOD** scheme. – Після судового розгляду школа вирішила впровадити схему користування особистими пристроями (BYOD). Саму аббревіатуру ми не перекладаємо, але використовуємо описовий переклад-пояснення, тобто експлікацію.*

Описовий переклад є ідеальним варіантом для безеквівалентної лексики, яка потребує пояснення для читача.

Другим за кількістю використання у нашій вибірці є пошук семантичного еквівалента.

*The experimental results show that our proposed approach can achieve True Positive Rate between 83.3% and 99.23%, depending on the number of **SPIT** in the network. – Результати експерименту демонструють, що запропонований нами підхід дозволяє досягти показника True Positive Rate між 83,3% і 99,23%, залежно від*

кількості **спамових дзвінків** у мережі.

*She decided to **unfriend** him on social media after their disagreement.* – Після їхньої сварки вона вирішила **видалити** його з **друзів** у соціальних мережах.

*The **scalability** of the new cloud-based infrastructure allows the IT system to effortlessly handle increased user traffic and data volumes as the company expands its online services.* – **Масштабування** нової хмарної інфраструктури дозволяє IT-системі без особливих зусиль справлятися зі зростаючим трафіком користувачів і обсягами даних, оскільки компанія розширює свої онлайн-сервіси.

*Cybersecurity **mesh architecture** is a new approach to creating an architecture of distributed security controls.* – **Сітчаста архітектура кібербезпеки** – це новий підхід до створення архітектури засобів розподіленого контролю безпеки. У цьому випадку ми використовуємо перестановку слів.

Цей підхід нами було використано для забезпечення максимально точного та адекватного відтворення сенсу тексту при перекладі, зробивши його більш зрозумілим для носія української мови.

Також доволі частотним у нашій виборці є застосування калькування, як звичайного, так і часткового. Іноді калькування стає еквівалентом.

*Throw in a spattering of AI-enabled worms, trojans and God-knows-what malware mixed with AI and you have all the makings of an **AI-pocalypse**.* – Додайте до цього безліч вірусів, троянів та іншого шкідливого програмного забезпечення з підтримкою штучного інтелекту, і ви отримаєте всі ознаки **AI-катастрофи**.

*The analysis was based on **small data**, allowing for a more focused examination of specific details and trends.* – Аналіз ґрунтувався на **маленьких даних**, що дозволило розглянути конкретні деталі та тенденції більш детально.

***Bulletproof hosting sites** are often traced back to Eastern European countries.* – **Куленепробивні хостингові сайти** зазвичай створені у східноєвропейських країнах.

*Employers are increasingly concerned about the rise of **cyberslacking** in the workplace.* – Роботодавці все більше стурбовані зростанням **кіберлінивства** на робочому місці.

Cyber sovereignty is a strong yet nebulous concept. – Кіберсуверенітет – це важливе, але розпливчасте поняття,

The demand for cyber mercenaries continues to rise in both the public and private sectors. – Попит на кібернайманців продовжує зростати як у державному, так і в приватному секторі.

Cyber-physical systems generally combine sensor networks with embedded computing to monitor and control the physical environment. – Кіберфізичні системи зазвичай поєднують сенсорні мережі з вбудованими обчислювальними засобами для моніторингу та контролю навколишнього середовища.

Your cyber footprint can impact your digital identity and privacy. – Ваш цифровий відбиток може вплинути на вашу особистість і конфіденційність в Інтернеті.

Отже, можемо зробити висновок, що значна частина неологізмів із приставкою *cyber* перекладається за допомогою часткового калькування, тобто до префікса *кібер* ми додаємо український еквівалент слів. Використання даного методу перекладу виправдане і обґрунтоване, оскільки за його допомогою можна легко, зрозуміло, логічно та без ускладнень відтворити текст оригіналу.

Наступним популярним прийомом перекладу є транскрипція.

Video streaming has become a popular way for users to access and enjoy a wide range of multimedia content in real-time over the internet. – Відеострімінг став популярним способом доступу інтернет-користувачів до широкого спектру мультимедійного контенту в режимі реального часу.

*I discovered a new **sleepcast** that features soothing sounds and storytelling, helping me unwind and relax before bedtime. – Я відкрив для себе новий сліпкаст, що поєднує в собі заспокійливі звуки та розповіді, які допомагають мені розслабитися і відпочити перед сном.*

Використання цього методу перекладу обумовлено тим, що інші варіанти перекладу для цих термінів малоймовірні. Ми підкреслюємо англійськість цих термінів та їх введення в українську мову як таких, які не потребують додаткових пояснень і не схильні до подвійної інтерпретації.

Доволі популярним засобом перекладу у нашій вибірці є адаптоване

транскодування.

In the age of social media, cyberbalkanization poses a challenge as individuals often engage with information. – В епоху соціальних мереж кібербалканізація кидає виклик, оскільки люди часто взаємодіють з інформацією.

The datafication of everyday activities has led to a vast accumulation of digital information. – Датафікація повсякденної діяльності призвела до величезного накопичення цифрової інформації.

У цьому випадку використано адаптацію терміну для відтворення його українськими літерами та структурою мови, адже більшість англійських іменників, що закінчуються на *-tion*, в українській мові змінюються на *-ція*.

TikTokker gained a massive following for her entertaining and creative content. У контексті цього речення дуже важко зрозуміти, йде мова про хлопця чи дівчину, оскільки в англійській мові фемінітиви відсутні. Тому пропонуємо перекласти так:

Tiktokker(ka) завойовав(ла) величезну кількість прихильників завдяки своєму розважальному та творчому контенту.

"Facebooking" is so popular that some people check their Facebook accounts more often than eat. – "Фейсбукування" настільки популярне, що деякі люди перевіряють свої акаунти на Facebook частіше, ніж їдять.

Ми додали суфікси та закінчення, більш притаманні українській мові.

Найменш частотними у нашій вибірці є неперекладені терміни.

*Recently, social media saw the birth of a whole new language coined **Algospeak**, employing code words and phrases to prevent posts from being removed, demoted in rank, or demonetized by automated content moderation systems. – Нещодавно в соціальних мережах з'явилася ціла нова мова **Algospeak**, яка використовує кодові слова та фрази, щоб запобігти видаленню дописів, зниженню їхнього рангу або демонетизації автоматизованими системами модерації контенту.*

Оскільки *Algospeak* є назвою мови, ми залишаємо цей неологізм неперекладеним. В контексті обраного нами речення є пояснення цього терміна, але за його відсутності перекладач може звернутися до опису в дужках.

GAFAM identifies four major technology players that have a significant impact on the

industry. – **GAFА** визначає чотири великих гравці у сфері технологій, які мають значущий вплив на цю індустрію.

У процесі перекладу ми зверталися до таких лексичних трансформацій як додавання слів та генералізації.

*The integration of **digital health technologies** has revolutionized the way individuals monitor and manage their well-being.* – Інтеграція **цифрових технологій охорони здоров'я** зробила революцію у способах моніторингу та управління своїм самопочуттям.

***Dark social** is a simple term used by marketers to describe the web traffic that comes from popular modern distribution channels when it's difficult to accurately track.* – **Темні соціальні медіа** – це простий термін, який використовується маркетологами для опису веб-трафіку, що надходить з популярних сучасних каналів розповсюдження, і який важко відстежувати з достатньою точністю.

При перекладі ми додали слова, які полегшують сприйняття тексту, хоча в оригіналі вони відсутні.

***The new-collar worker** possesses specific technical skills without the prerequisite of a traditional four-year college degree.* – **Новачок** опановує специфічні технічні навички без обов'язкової наявності чотирирічної освіти в коледжі.

У цьому випадку ми використали генералізацію, звернувшись до слова *новачок*.

Також ми застосовували граматичну перекладацьку трансформацію: перестановку (зміну порядку слів).

*The due diligence process was facilitated through the use of a **virtual data room**, providing secure access to confidential documents for potential investors.* – Процес комплексної перевірки був полегшений завдяки використанню **віртуальної кімнати даних**, що забезпечує надійний доступ до конфіденційних документів для потенційних інвесторів.

***Fantom vibration syndrome** refers to the phenomenon where individuals mistakenly perceive vibrations, often from their phones, when no actual notification is occurring.* – **Синдром фантомних вібрацій** – це явище, коли люди помилково відчують вібрації, переважно від своїх телефонів, хоча насправді ніяких сповіщень не

надходить.

Системи української та англійської мов відрізняються, насамперед, відсутністю в українській мові жорсткого порядку слів. Отже, при перекладі подібних словосполучень раціонально було звернутися до цієї граматичної трансформації.

Також хочемо виокремити проблеми, з якими ми стикнулися при перекладі дієслів у початковій формі. Пам'ятаємо, що в українській мові дієслова можуть бути доконаного та недоконаного виду.

*She decided **to tweet** about her new project, sharing updates and insights with her followers.*

1) Вона вирішила **твітнути** про свій новий проект, ділячись новинами та ідеями зі своїми підписниками.

2) Вона вирішила **твітнути** про свій новий проект, поділившись новинами та ідеями зі своїми підписниками.

Отже, *to tweet* можна перекласти як *твітнути* та *твітнути*. Від цього зміст речення може повністю змінитися. У першому випадку неологізм *твітнути* позначає намір та довгострокову дію. У другому – одноразову дію, яка вже сталася.

Ще однією проблемою при перекладі були аббревіатури, пов'язані з діяльністю у сфері інформаційних технологій. Оскільки в скороченому варіанті ці неологізми були полісемічними, для правильного перекладу потрібно було не лише їх розшифрувати, але й зрозуміти контекст.

SRE involves implementing principles from software engineering into IT operations to create scalable and reliable systems that can efficiently handle large-scale applications.

– **Розробка надійності сайту** передбачає впровадження принципів програмної інженерії в IT-операції для створення масштабованих і надійних систем, які можуть ефективно працювати з великомасштабними додатками.

As an SRE, their primary responsibility is to ensure the reliability and performance of the system by implementing engineering solutions and addressing operational challenges.

– Основним обов'язком **розробника надійності сайту** є забезпечення надійності та продуктивності системи шляхом впровадження інженерних рішень та вирішення експлуатаційних проблем.

The implementation of DevOps practices in our organization has significantly improved collaboration between development and operations teams. – Впровадження практик DevOps в нашої організації значно покращило співпрацю між командами розробників та операційних відділів.

DevOps fosters collaboration between development and operations teams, streamlining processes, and implementing. – DevOps сприяє взаємодії між командами розробників і операторів, оптимізації процесів і впровадженню автоматизації.

При дослідженні неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій ми помітили, що деякі слова використовуються як синоніми для означення подібних понять. Також спостерігається тенденція створення нових слів навколо основних ідей чи тем. Це явище пояснюється важливістю процесів, які відбуваються в умовах сучасного розвитку науки та техніки.

Серед термінів, які використовуються як синоніми, хочемо виділити наступні: «відволікання на телефон під час ходьби» – *distracted walking, textwalking, t-walking*; «сайт, присвячений критиці та висміюванню певної відомої особи» – *trashing site, dragging site*; «програмне забезпечення для відстеження керівником дій підлеглих» – *bossware, tattletaleware*; «тенденція до частого оновлення сторінки media-ресурсу чи соціальної мережі з метою побачити радісні новини» – *joyscrolling, gleefreshing*.

Наведені приклади свідчать про те, що в інтернет-просторі синоніми утворюються доволі швидко, оскільки галузь інформаційних технологій постійно розвивається.

Отже, сформулюємо основні рекомендації для перекладу неологізмів та подолання труднощів, які виникають у процесі.

1. Для початку розкрийте значення неологізму:

- Використовуйте словники та інтернет-видання. Якщо не вдається знайти переклад, зверніться до сучасних тлумачних словників, оскільки вони часто оновлюють розділ неологізмів.
- Звертайте увагу на контекст. Зазвичай доводиться розуміти значення неологізму, опираючись на вже відомі методи та контекст. Спеціально важливо слідкувати за вживанням неологізмів у конкретному контексті.

- Розглядайте структуру. Аналізуйте нові слова у контексті вже існуючих слів та морфем, відслідковуйте аналогії. Це допоможе розкрити значення неологізму. Знання основних методів творення слів у мові є важливим для правильного аналізу структури нових слів. Враховуйте етимологію та семантичні особливості.
2. Подивіться в інтернеті, чи не використовували інші перекладачі запропонований варіант перекладу. Не забувайте враховувати контекст обраного вами варіанта перекладу.

Висновки до розділу 2

Таким чином, нами була створена вибірка, яка складалася з 214 неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій. Ми проаналізували їх з точки зору розподілу структурної та логіко-семантичної класифікацій.

Варто зазначити, що для адекватної передачі неологізмів українською мовою загалом було використано сім прийомів перекладу. Аналіз досліджуваного матеріалу демонструє, що пояснювальний описовий переклад є найпоширенішим (27%). Наступними способами перекладу за частотою вживання є еквівалентний переклад (22%) і калькування (21%). Доволі частотними були транскрипція (11%) та адаптоване транскодування (11%). Найменш популярними прийомами для перекладу неологізмів виявилися часткове калькування (6%) і неперекладність (2%).

Було продемонстровано способи подолання труднощів, що виникають у процесі перекладу неологізмів обраної нами сфери, серед яких важливість правильного розуміння неологізма перекладачем, консультування з сучасними словниками та інтернет-виданнями, враховування контексту, аналіз структури новотвору, пошук аналогій та варіанта перекладу серед уже існуючих.

ВИСНОВКИ

Мова, як система спілкування, постійно еволюціонує та адаптується до нових потреб суспільства, технологій та культурних реалій. Важливою частиною цього розвитку є виникнення та використання нових слів і виразів, які ми називаємо неологізмами. Неологізми є необхідними для вираження сучасних концепцій, ідей, реалій, а також для опису нових технологій та соціокультурних явищ.

У нашій магістерській роботі було проведено комплексний аналіз неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій з точки зору структурного, логіко-семантичного та перекладацького аспектів. Відповідно до сформульованих завдань дослідження було отримано наступні результати:

Визначено ключове поняття дослідження – «неологізм». Неологізми – нові слова чи фрази, які нещодавно з'явилися у мові, мають не більше двадцяти років та ще не увійшли в загальний вжиток. Також неологізмом слід вважати слово чи фразу, які набули нового значення. Були досліджені проблеми сучасної неології. Сучасні технології та процеси призводять до появи неологізмів, що ставить перед перекладачами виклик. Засоби масової інформації інтегрують нові концепції, соціальні терміни та запозичені фрази в загальний лексикон. Кількість нових слів зростає щодня, але більшість їх тимчасові, авторські або контекстуальні. Дослідження неологізмів виключно обмежене пошуком невідомих слів, проте їх систематичне фіксування потребує чіткого визначення цього поняття, зазвичай ідентифікованого як нове слово чи новотвір.

Створено виборку неологізмів сфери інформаційних технологій та інновацій, яка складається з 214 термінів.

Визначено та проаналізовано основні способи творення неологізмів обраної сфери, серед яких афіксальний спосіб, словоскладання, конверсія, запозичення з інших мов, зворотня деривація, зрощення та аббревіаційні форми.

Виділено труднощі та особливості перекладу досліджуваних одиниць, а саме: різниця систем англійської та української мов, полісемія, відсутність еквівалентів.

Було продемонстровано способи подолання цих труднощів та запропоновано 7 стратегій перекладу: калькування, часткове калькування, описовий переклад, еквівалентний переклад, транскрипція, адаптоване транскодування та неперекладність.

Отже, за нашим аналізом, основними способами перекладу неологізмів сфери інформаційних технологій і інновацій є пояснювальний описовий переклад (27%), еквівалентний переклад (22%), калькування (21%), транскрипція (11%), адаптоване транскодування (11%), часткове калькування (6%) і неперекладність (2%).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусyak I. B. Англійські неологізми когнітивної категорії процес як складова мовної картини світу. *Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки*. 2004. № 3. С. 18–25.
2. Антипова А. Ю. Особливості перекладу телескопічних неологізмів англійської мови : thesis. 2020. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77178> (дата звернення: 21.11.2023).
3. Бабій І. Індивідуально - авторські неологізми – концептуальний елемент стилю Миколи Вінграновського (на матеріалі малої прози). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2014_41_50 (дата звернення: 21.09.2023).
4. Балєва К. В. Лінгвальні особливості неологізмів англійської мови останнього десятиліття, пов'язаних з фізкультурою та спортом, та їх переклад українською мовою : магістерська робота. 2021. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/6325> (дата звернення: 21.11.2023).
5. Бережна О. Роль okazіональних дериваційних утворень у формуванні мовної картини світу автора. *Діахронічне, типологічне і контрастивне дослідження германських, романських і слов'янських мов (семантика й словотвір)* : Матеріали Міжнар. наук. конф. Донецьк, 2001. С. 21–24.
6. Белозьоров М. В. Англійські лексичні та фразеологічні новотвори у сфері економіки : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Запоріжжя, 2002. 19 с.
7. Білюк А. С. Особливості неологізмів англійської мови сфери екології, способи та прийоми їх перекладу : магістерська робота. 2021. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/5713> (дата звернення: 20.10.2023).
8. Богачик М. Комп'ютерні неологізми в сучасній англійській мові. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2014_43_15 (дата звернення: 23.09.2023).
9. Бондаренко О. Метафоричні терміни сфери інформаційних технологій: до питання перекладу українською мовою. *Наукові записки ЦДПУ. Серія: Філологічні науки*. 2019. № 175. С. 694–698.

10. Гладка В. Поняття "неологізм" у світлі сучасних лінгвістичних парадигм. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2009_11_30 (дата звернення: 10.09.2023).
11. Головка О. М. Неологізми і процеси розвитку мови. *Нова філологія : збірник наукових праць*. 2009. Т. 33. С. 203–207.
12. Горбач О. В. Атрибутивні неологізми-композиції лексики маркетингу (на матеріалі сучасної німецької мови) (2017). *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2017_9\(1\)__10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2017_9(1)__10) (дата звернення: 14.09.2023).
13. Дзюбіна О. І. Визначення статусу новостворених лексичних одиниць в англійському сегменті соціальних мереж Twitter та Facebook. *Філологічні трактати*. 2017. Т. 9, № 2. С. 36–41.
14. Дзюбіна О. І. Особливості утворення та функціонування семантичних неологізмів англійської мови в сфері інтернет-комунікації. *Записки з романо-германської філології*. 2014. Вип. 2 (33). С. 17–23.
15. Дзюбіна О. Проблематика визначення терміна "неологізм" (на матеріалі англійської мови). *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/fild_2017_6_23. (дата звернення: 19.09.2023).
16. Діброва М. Англійська для ІТ: слова, сленг і вирази, які точно знадобляться вам у роботі. *MC.today, Media for Creators*. URL: <https://mc.today/blogs/anglijska-dlya-it-spetsialistiv-leksika-ta-frazi-shho-vam-stanut-u-nagodi/> (дата звернення: 01.11.2023).
17. Жагліна В. О. Особливості перекладу неологізмів з англійської мови українською (на матеріалі науково-технічних текстів) : Бакалаврська робота. Харків, 2015. 61 с.
18. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. *Studia-linguistica*. URL: <http://studia-linguistica.knu.ua/wp-content/uploads/2018/11/2016-9-150-159-Zagnitko-A.P..pdf> (дата звернення: 05.10.2023).
19. Зацний Ю. А. Джерела поповнення розмовної лексики і фразеології сучасної англійської мови. *Нова філологія*. 2009. № 33. С. 207–211.

20. Зацний Ю. А., Янков А. В. Нова розмовна лексика і фразеологія : Англо-український словник. Вінниця : Нова Книга. 2010. 224 с.
21. Зацний Ю. Тенденції та процеси розвитку лексико-семантичної макросистеми сучасної англійської мови. *Актуальні питання іноземної філології*. 2016. № 4. С. 68–74.
22. Зацний Ю., Федоренко О. Демографічні неологізми англійської мови. *Вісник Запорізького державного університету. Серія «Філологічні науки» : збірник наукових статей*. 2005. С. 156–157.
23. Зацний Ю. Шляхи і способи збагачення сучасної розмовної лексики англійської мови. *Нова філологія : збірник наукових праць*. 2009. № 34. С. 189–195.
24. Івахник В. В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови : master's thesis. 2018. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/72388> (дата звернення: 21.11.2023).
25. Ільченко Т. Особливості вживання іншомовних запозичень в сучасній англійській мові та способи їх перекладу. *Молодий вчений*. 2021. № 12 (100). С. 58–61. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-12-100-12> (дата звернення: 21.11.2023).
26. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури. URL: <https://nk.in.ua/pdf/1684r.pdf> (дата звернення: 05.10.2023).
27. Кійко С., Рубанець Т. Неологізми-конверсиви в англійській військово-політичній сфері. *Головна сторінка ARCher*. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/5791?show=full&locale-attribute=uk> (дата звернення: 30.09.2023).
28. Коваленко К. Г. Продуктивні способи утворення нових слів у сучасній англійській мові. *Актуальні проблеми сучасної медицини*. 2013. № 4. С. 211–214.
29. Колоїз Ж. В. Українська неологія: здобутки та перспективи. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdufm_2009_105_92_13 (дата звернення: 15.09.2023).

30. Конопацька Я. О. Семантична неологія в сучасному французському медіадискурсі : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2005. 20 с.
31. Коростіль Д. Р. Структурні та функціональні особливості англомовного політичного сленгу та аспекти його перекладу (на матеріалі англомовного публіцистичного дискурсу) : master's thesis. 2019. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/75259> (дата звернення: 21.11.2023).
32. Косович О. До питання про суть неологізму в сучасній лінгвістиці (2012). *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zrgf_2012_2_12 (дата звернення: 02.10.2023).
33. Косович О. Лексичні інновації в сучасній теорії неології. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_35_52 (дата звернення: 15.09.2023).
34. Крамар Н. Словник англомовних неологізмів ххі століття. Київ : Інтерсервіс, 2022. 240 с.
35. Кузьменко Н. В. - Утворення неологізмів та їх використання у засобах масової інформації. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2017_31\(3\)__35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2017_31(3)__35) (дата звернення: 15.09.2023).
36. Лапінська О. М. - Неологічна лексика на базі англіцизмів у мові творів української художньої літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2013_21_19\(1\)__28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2013_21_19(1)__28) (дата звернення: 14.09.2023).
37. Лебедева А. В. Неологізація лексичного складу англійської мови новітнього часу. *Nova filologiâ*. 2021. Т. 1, № 81. С. 206–210. URL: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-81-1-31> (дата звернення: 21.11.2023).
38. Левицький А. Актуальні проблеми розвитку неології (на матеріалі сучасної англійської мови). *Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка*. 2005. № 23. С. 16–21.
39. Лексико-словотвірні інновації (2015-2016). Словник - Анатолій Нелюба - Тека авторів - Читиво. *Чтиво*. URL:

- https://chtyvo.org.ua/authors/Neliuba_Anatolii/Leksyko-slovotvirni_innovatsii_2015-2016_Slovnyk/ (дата звернення: 28.09.2023).
40. Максимчук В. В. - Неологічна лексика як система. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_lingv_2016_41_8 (дата звернення: 15.09.2023).
 41. Мартинюк Н. Неологізми в сучасних англomовних текстах з робототехніки: структурний, семантичний та перекладацький аспекти : Магістерська. 2021. 104 с.
 42. Махачашвілі Р. Лінгвофілософські параметри інновацій англійської мови в техносфері сучасного буття. Запоріжжя, 2008. 204 с.
 43. Мащенко Г. Англійські запозичення (англізми) в українській мові : thesis. 2017. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/51669> (дата звернення: 21.11.2023).
 44. Мельник І. В. Особливості перекладу англomовних інноваційних одиниць у публіцистичному дискурсі : master's thesis. 2019. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/75302> (дата звернення: 21.11.2023).
 45. Миклащук В. П. Лексичні та граматичні трансформації в процесі перекладу художніх творів з англійської на українську мову (на матеріалі трилогії Сюзанни Коллінз "Голодні ігри") : master's thesis. 2020. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81158> (дата звернення: 21.11.2023).
 46. Мурко І. Зміни в повсякденному житті носіїв американського та британського національних варіантів і поповнення словникового складу сучасної англійської мови. *Вісник Сумського державного університету*. 2002. С. 139–142.
 47. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2012_15_5 http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2012_15_5 (дата звернення: 20.09.2023).
 48. Нечипоренко В. О. Неологізація як сучасний засіб поповнення словникового складу англійської мови. Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України : зб. наук. пр. IX Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 14–16 вересня 2021 р. Вінниця, 2021. Ч. 4. С. 184–190. URL:

- <http://www.vtei.edu.ua/doc/2021/1416092021/4.pdf#page=184> (дата звернення 20.09.2023).
49. Нечипоренко В. Процес неологізації контамінанту brexit у сучасній англійській мові. *Проблеми гуманітарних наук Серія Філологія*. 2021. № 45. С. 306–315. URL: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.45.27> (дата звернення: 20.09.2023).
 50. Остафійчук О. Неологізми англійської мови в сучасному суспільстві. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31(70), № 3. С. 156–160.
 51. Панченко О. До питання про переклад неологізмів. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/4_2020/part_2/29.pdf (дата звернення: 22.09.2023).
 52. Пилипенко І. Особливості утворення неологізмів способом конверсії в сучасній англійській мові(2018). *Репозитарій Білоцерківського НАУ: Головна сторінка*. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/2200> (дата звернення: 15.09.2023).
 53. Путіліна О. Інновації в сучасних українській та англійській мовах (Фонетика. Лексикологія. Фразеологія) / ред. А. Загнітко. Донецьк, 2011. 277 с.
 54. Рубанець Т. В. - Конверсія як засіб словотвору: її становлення та типізація (2012). *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_26_87 (дата звернення: 14.09.2023).
 55. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
 56. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-Київ, 2006. 716 с.
 57. Семен Н., Тополук К. Інноваційна лексика в мові сучасних веб-медіа (на прикладі інтернет-варіанту газети «День»). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка» Серія: Журналістські науки*. 2020. № 4. С. 205–210.
 58. Сивак А. О. Способи утворення неологізмів, які використовуються при висвітленні подій, пов'язаних із пандемією COVID-19. *Philological sciences, intercultural communication and translation studies: an experience and challenges*.

2021. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-073-5-1-71> (дата звернення: 20.10.2023).
59. Синдега Р. Є., Івачищин О. Структурні особливості та функціонування термінів в англійських текстах з проблем комп'ютерних наук та інформаційних технологій. *Наукові записки. Сер. Філологічна : зб. наук. пр.* 2009. № 11. С. 351–358.
60. Слаба О. В. - Актуальні проблеми розвитку неологічної лексики в сучасній німецькій мові (2014). *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2014_29_17 (дата звернення: 16.09.2023).
61. Терханова О. В. Аббревіація як специфічне мовне явище в газетно-журнальній публіцистиці 80-90-х рр. XX ст. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: соціальні комунікації*. 2016. Т. 24, № 12. С. 153–159.
62. Українська мова. Енциклопедія. – К.: Укр. Енциклопедія. 2000. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmoiva/um.htm> (дата звернення: 20.09.2023).
63. Хмельовська О. Ю. Авторські неологізми в сучасному літературному дискурсі. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2007. Т. 28. С. 166–169.
64. Худолій А. Динаміка функціональних змін у мові американської публіцистики кінця XX – початку XXI століття : автореф. Київ, 2004. 20 с.
65. Циганкова З. М. - До питання про визначення поняття "неологізм" (2011). *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_4_31 (дата звернення: 15.09.2023).
66. Шутова М. Неологізми в сучасній англійській мові. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛ Серія Філологія. Педагогіка. Психологія*. 2010. С. 79–85.
67. Янков А. Соціально-політичні неологізми та okazіоналізми в американському варіанті англійської мови : автореф. Львів, 2004. 20 с.
68. Baranova I. English neologisms in the field of information technology and the peculiarities of their translation into Ukrainian. *Science in the era of socio-cultural changes: realities and prospects : Collection of students' abstracts, 27 October 2023. Dnipro, 2023. P. 208–210.*

69. Berry R. Terminology in English Language Teaching: Nature and Use. Hong Kong : Peter Lang International Academic Publishers, 2010. 262 p. URL:https://www.researchgate.net/publication/263594596_Berry_Roger_2010_Terminology_in_English_Language_Teaching_Nature_and_Use(дата звернення: 22.09.2023).
70. Berry R. Terminology in English Language Teaching: Nature and Use. Hong Kong : Peter Lang International Academic Publishers, 2010. 262 p. URL:https://www.researchgate.net/publication/263594596_Berry_Roger_2010_Terminology_in_English_Language_Teaching_Nature_and_Use(дата звернення: 22.09.2023).
71. Chadha D. New Words In English With Meaning | 60 Trending Words!. *Blog | iSchoolPrep*. URL: <https://ischoolprep.com/blog/new-words-in-english-with-meaning/> (date of access: 03.11.2023).
72. Chemmankotil S. 10 IT & technology buzzwords for 2023. *Times of India Blog*. URL: <https://timesofindia.indiatimes.com/blogs/voices/10-it-technology-buzzwords-for-2023/> (date of access: 03.11.2023).
73. Editors of Merriam-Webster. We Added 690 New Words to the Dictionary for September 2023. *Merriam-Webster: America's Most Trusted Dictionary*. URL: <https://www.merriam-webster.com/wordplay/new-words-in-the-dictionary> (date of access: 07.11.2023).
74. Monroy M. The ultimate guide to 277 English abbreviations & texting. IYKYK. *Berlitz*. URL: <https://www.berlitz.com/blog/texting-english-abbreviations> (date of access: 21.10.2023).
75. Nordquist R. What's a Neologism in the English Language?. *ThoughtCo*. URL: <http://grammar.about.com/od/mo/g/neologismterm.htm> (дата звернення: 30.08.2023).

**Англо-український міні-словник неологізмів сфери інформаційних
технологій та інновацій**

№	Англійський варіант	Український переклад
1.	AI-pocalypse	AI-катастрофа
2.	Algospeak	Algospeak
3.	App smashing	Поєднання різних мобільних застосунків
4.	Augmented commerce	Продаж товарів із залученням технологій доповненої реальності
5.	Big nudging	Застосування обширних обсягів інформації для управління або оптимізації поведінкових моделей конкретної групи осіб
6.	Big Tech	Група термінів, що вказує на найбільш визначальні технологічні компанії у світі, часто включаючи Amazon, Apple, Google, Facebook і Microsoft.
7.	Bitstream	Бітовий потік
8.	Bloatware	Нав'язане виробниками смартфонів, планшетів та комп'ютерів програмне забезпечення.
9.	Blogosphere	Блогосфера
10.	Booktokker	Буктокер

11.	Booktuber	Буктубер
12.	Bossware	Програмне забезпечення для відстеження керівником дій підлеглих
13.	Botnet	Ботнет
14.	Breakout room	Сесійна зала
15.	Brogrammer	Брограмер/нетиповий програміст
16.	Bullerptoof hosting	Куленепробивний хостинг
17.	Butt-dial	Телефонний дзвінок або повідомлення, які хтось ненавмисно здійснює, сидячи або натискаючи на телефон, коли він лежить у кишені
18.	BYOD	ІТ-політика, згідно з якою дозволено або рекомендується використовувати особисті мобільні пристрої для доступу до корпоративних даних та систем.
19.	Chip crunch	Світовий дефіцит мікросхем
20.	Cleanfluencer	Клінфлюенсер(ка)
21.	Cleanstagrammer	Людина, яка розміщує контент про підтримання чистоти та порядку в соціальній мережі Instagram
22.	Click farm	Псевдоклік
23.	Clickbait	Клікбейт
24.	Clicktivism	Кліктивізм
25.	Collab house	Колабораційний будинок/ будинок-колаба

26.	Collaborative tagging	Колективне тегування
27.	Commons-based peer production	Спільне однорангове виробництво
28.	Confirmshaming	Використання негативних емоцій, таких як провина або сором, для маніпулювання користувачами та впливу на їхні рішення.
29.	Content farm	Контент-ферма/ферма контенту
30.	Copy-pasta	Копіпаста
31.	Cord cutter	Кордкаттер
32.	Cord never	Людина, яка ніколи в житті не підписувалась на кабельне телебачення, бо користується потоковими сервісами в інтернеті
33.	Credential stuffing	Підстановка облікових даних
34.	Creeping	Таємний перегляд інформації про знайому людину в соціальних мережах
35.	Creepshot	Кріпшот
36.	Crippleware	Програмне забезпечення, в якому деякі з основних функцій навмисне урізані чи заблоковані задля просунення платної версії
37.	Crowdfunding	Краудфандинг/ спільнокошт
38.	Crowdsensing	Технологія використання даних з датчиків мобільних пристроїв великої групи людей
39.	Cyberbalkanization	Кібербалканізація
40.	Cyber capabilities	Кіберпотужності

41.	Cybergeddon	Кібергеддон
42.	Cyber footprint	Цифровий відбиток
43.	Cyberslacking	Кіберлінівство
44.	Cyber mercenary	Кібернайманець
45.	Cyber monday	Кіберпонеділок
46.	Cybersecurity mesh	Сітчаста архітектура кібербезпеки
47.	Cybersovereignty	Кіберсуверенітет
48.	Cyber-physical system	Кіберфізична система
49.	Dark pattern	Темний шаблон
50.	Dark social media	Темні соціальні медіа
51.	Dark traffic	Темний трафік
52.	Data deluge	Потоп даних
53.	Datafication	Датафікація
54.	Data journalism	Журналістика даних
55.	Data lake	Озеро даних
56.	Debugging	Налагодження програми
57.	Decision intelligence	Інтелектуальне прийняття рішень

58.	Decloudification	Процес переміщення робочих навантажень з публічної хмари до локальної мережі
59.	Deepfake	Діпфейк
60.	DevOps	DevOps
61.	To deploy	Діплоїти
62.	DevSecOps	DevSecOps
63.	Digital asceticism	Цифровий аскетизм
64.	Digital campfire	Цифрове таборування
65.	Digital dementia	Цифрова деменція
66.	Digital detox	Цифрове очищення
67.	Digital diet	Цифрова дієта
68.	Digital footprint	Цифровий слід
69.	Digital health technologies	Цифрові технології охорони здоров'я
70.	Digital Hoarding	Цифрове накопичення
71.	Digital Immune System	Цифрова імунна система
72.	Digital pickpocketing	Цифрова крадіжка
73.	Digital transformation	Цифрова трансформація
74.	Distracted walking	Відволікання на телефон під час ходьби

75.	Distributed cloud	Розподілена хмара
76.	Distributed denial-of-service attack	Розподілена атака на відмову в обслуговуванні
77.	Doggolingo	Мова, якою користуються власники та любителі собак , щоб розповісти про своїх улюбленців в інтернеті
78.	Doomscrolling	Думскролінг
79.	Doomsurfing	Думсерфінг
80.	Dragging site	Сайт, присвячений критиці та висміюванню певної відомої особи
81.	Dumbphone	Телефон без функції доступу в мережу інтернет
82.	Dwell time	Час на сторінці
83.	EduTuber	Людина, яка публікує навчальний контент на платформі YouTube
84.	Electronic pickpocketing	Цифрова крадіжка
85.	Electronic skin	Електрона шкіра
86.	Endpoint	Кінцева точка зв'язку
87.	Extended reality	Розширена реальність
88.	Facebooking	Фейсбукування

89.	Face-swapping	Технологія заміни обличчя людини на фотографії чи відео задля гумору
90.	Fexting	Сварка у текстовій переписці
91.	Filter bubble	Бульбашка фільтрів
92.	Fog computing	Туманне обчислення
93.	Foldable smartphone	Смартфон з гнучким екраном
94.	Folksonomy	Фолксономія
95.	FOLO	Страх бути оффлайн
96.	FOMO	Страх втрачених можливостей
97.	Freemium	Фріміум
98.	GAFA	GAFA
99.	Gleefreshing	Тенденція до частого оновлення сторінки медіа-ресурсу чи соціальної мережі з метою побачити радісні новини
100.	Google effect	Гугл-ефект
101.	Googleganger	Примарний двійник
102.	Hashtag	Хештег
103.	Hashtag activism	Хештег-активізм
104.	Haul video	Розпаковка на відео

105.	Holoportation	Холопортація
106.	Homo digitalis	Людина цифрова
107.	Honeynet	Приманка для зловмисників
108.	Honeytoken	Приманка для зловмисників
109.	Industrial Internet of Things	Промисловий інтернет
110.	Influencer marketing	Маркетинг впливу
111.	Influencerdom	Лідерство впливу
112.	Information pollution	Інформаційне забруднення
113.	Insta-famous	Відомий в інстаграмі
114.	Instagrammable	Інстаграмний/ вартий публікації в соціальній мережі Instagram
115.	Instagrammer	Інстаграмер(ка)
116.	Insurtech	Іншуртех
117.	Internet hunting	Інтернет-полювання
118.	Internet of Senses	Інтернет відчуттів
119.	Inundate- flooded	З великою кількістю роботи
120.	Joyscrolling	Тенденція до частого оновлення сторінки медіа-ресурсу чи соціальної мережі з метою побачити радісні новини
121.	Juice jacking	Різновид кібератаки, в якій задіяний USB-порт для зарядки телефону чи планшета
122.	Kidfluencer	Дитина, яка заробляє гроші на рекламі в соцмережах
123.	Li-fi	Плазмовий інтернет

124.	Live stream shopping	Покупки в прямому ефірі
125.	Lootbox	Лутбокс
126.	Malvertising	Шкідлива реклама
127.	Manosphere	Маносфера
128.	Medfluencer	Медфлюенсер(ка)
129.	Media asceticism	Медіа-аскетизм
130.	To merge	Мерджити
131.	Metaverse	Метавсесвіт
132.	Microblogging	Мікроблогінг
133.	Mobile-first design	Дизайн інтерфейсу веб-сайту, спеціально адаптований для оптимального використання на мобільних пристроях
134.	Multiexperience	Поєднання додатків, технологій і всіх цифрових точок дотику
135.	Nano-influencer	Нано-інфлюенсер
136.	Nano SIM card	Нано SIM карта
137.	Native advertising	Нативна реклама/природна реклама
138.	Netiquette	Сетикет
139.	New-collar worker	Новачок
140.	Nomophobia	Номофобія

141.	Noogler	Новий співробітник компанії Google
142.	Nursefluencer	Медсестра, яка дає поради чи рекомендує ліки в соціальних мережах
143.	Paywall	Платний доступ
144.	Phablet	Планшетофон
145.	Phantom vibration syndrome	Синдром фантомних вібрацій
146.	Phubbing	Фабінг
147.	Phyigital	Фіджитальний
148.	To ping	Пінгувати/пінгнути
149.	Pocket dial	Телефонний дзвінок або повідомлення, які хтось ненавмисно здійснює, сидячи або натискаючи на телефон, коли він лежить у кишені
150.	Podcast	Подкаст
151.	Power user	Досвідчений користувач
152.	Privacy zuckering	Темний шаблон, який обманом змушує користувачів розкрити більше особистої інформації, ніж потрібно
153.	Prodisage	Метод створення онлайн-контенту, де розмивається межа

		між активним створенням та пасивним сприйняттям
154.	To push	Пушити/запушити
155.	Quantified self	Кількісне самовідстеження
156.	Reaction GIF	Гіфка з реакцією
157.	Review bombing	Рев'ю бомбінг
158.	Ride-hailing	Виклик таксі за допомогою застосунку на смартфоні
159.	Robotaxi	Роботаксі
160.	Rollable smartphone	Смартфон зі складаним дисплеєм
161.	SaaS	Програмне забезпечення як послуга
162.	Scalability	Масштабування
163.	Screencast	Скринкаст
164.	Screenome	Посекундна фіксація використання людиною смартфона, представлена у вигляді послідовності екранів
165.	To sext	Надсилати повідомлення інтимного характеру
166.	Sleepcast	Сліпкаст
167.	Small data	Малі дані
168.	Smart city	Розумне місто

169.	Smartphone zombie	Смартфонний зомбі
170.	Smishing	Смішинг
171.	Smombie	Смартфонний зомбі
172.	Social swarming	Соціальне скупчення
173.	Soft Robot	Робот з м'яких матеріалів
174.	SPIT	Спамовий дзвінок
175.	Sponcon	Проплачений контент
176.	SRE	Розробка надійності сайту/Розробник надійності сайту
177.	Stable diffusion	Модель текст-у-зображення
178.	To stream	Стрімити
179.	Tabnabbing	Атака, при якій використовуються неактивні вкладки для виманювання персональних, реєстраційних даних та паролів
180.	Tappigraphy	Аналіз кліків людини на смартфоні задля інформації про її психічне здоров'я
181.	Tattleware	Програмне забезпечення для відстеження керівником дій підлеглих
182.	Tech-celeration	Прискорений розвиток нових технологій, спричинений певними

		економічними чи соціальними чинниками
183.	Techlash	Обурення діями великих ІТ-компаній
184.	Tech-life balance	Баланс між технологіями й особистим життям
185.	Tech neck	Біль у шиї, спричинений надмірним використанням смартфона чи комп'ютера
186.	Techno asceticism	Техноаскетизм
187.	Text walking	Відволікання на телефон під час ходьби
188.	Thick data	Насичені дані
189.	Thinkfluencer	Людина, яка ділиться власними думками у соцмережах
190.	Tiktokker	Тіктокер(ка)
191.	Tokenization	Токенізація
192.	Total experience	Загальний досвід
193.	Trashing site	Сайт, присвячений критиці та висміюванню певної відомої особи
194.	Twalking	Відволікання на телефон під час ходьби
195.	To tweet	Твітнути/твітити

196.	Tweetstorm	Твіттер-шторм/буря твітів
197.	Tweetup	Провести онлайн-зустріч у Твіттері
198.	Tweleb	Зірка Twitter
199.	Twitterati	Еліта, яка використовує Twitter для публікації новин
200.	To unfriend	Розфрендити/видалити з друзів
201.	To unsend	Скасувати надсилання повідомлення
202.	Vamping	Активна переписка підлітків уночі
203.	Video streaming	Відеострімінг
204.	Virtual assistant with artificial intelligence	Віртуальний асистент зі штучним інтелектом
205.	Virtual data room	Віртуальна кімната даних
206.	Virtual economy	Віртуальна економіка
207.	Virtual embodiment	Віртуальне втілення
208.	Vishing	Вішинг
209.	Voice shopping	Голосовий шопінг
210.	Waterfall	Методологія розробки програмного забезпечення
211.	White-fi	Дешевий пристрій, який забезпечує бездротове з'єднання з Інтернетом на великій відстані

212.	Youtuber	Ютубер(ка)
213.	Zombie law	Закон, що забороняє перетинати дорогу пішоходам, які дивляться в екран
214.	Zumping	Розлучення з партнером через зум або подібний додаток